National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
APR 27 1977

D103/A/20/6

Second class mail registration number — 1689.

VABA EESTLANE

25 1952

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 30 (2377) XXVI aastakäik | Neljapäeval, 21. aprillil 1977 — Thursday, April 21, 1977 | Üksiknumbri hind 35 centi

Tubakasaadused ja autode numbriplaadid kallimaks

Ontario provintsi finantsminister Darcy McKeogh esitas möödunud teisipäeva õhtul Ontario parlamendis provintsi uue eelarve, mis näeb ette 28.000 uue töökoha soetamist. Uute sissetulekute saamiseks tõsteti tunduvalt tubakasaaduste ja autode registreerimisplaatide hindasid.

Ontarios on praegu umbes 300.000 töötut ning 28.000-de uue töökoha soetamine ei muuda palju praegust tööturu üldpilti.

See tooh siiski teatud leevenduse noortele töötutele, kuna 25.000 uut töökohta on mõeldud ajutiste suviste töökohtatena töötutele noortele.

Sissetulekute saamiseks suurendab valitsus makse tubakasaadustelt — 5 centi 20-neliselt sigaretikarbilt ning tõstab sigaritelt senise maksu kahekordseks Eriti suur tõus on ette nähtud autode registreerimisplaatidelt, kus 4-tsilindriliste autode plaadid tõusevad seniselt 23 dollarilt 30 dollarile, 6-tsilindriliste autode plaadid seniselt 32 dollarilt 45 dollarile ja 8-tsilindriliste plaadid seniselt 40 dollarilt 60 dollarile.

Eriti suurtelt mootoritelt, millede maht ületab 397 kuuptolli, on ette nähtud 20 dollariline lisamaks.

Kuna liberaalide partei on deklareerinud, et ta toetab eelarvet, siis ei ole konservatiivide vähemusvalitsusel kanta opositsiooniparteide aktsiooni valitsuse kukutamiseks.

Algab kolimine „Eesti Kodusse"

Terrassmajad valmis, suur korterimaja valmib maikuu lõpuks — Saadaval veel üksikuid kortereid

Eesti Abistamiskomitee Kanadas poolt algatatud suurejoonelise ehitusprojekti „Eesti Kodu" ehitustööd hakkavad lõpule jõudma. Projekti peasihiks on teatavasti koondada ja anda võimalusi rahvuskaaslastele oma vanaduspäevi veeta enam-vähem omaealiste keskel ühises kodus ning lisaks korterimajadele rajada vanade puhkekodu nendele, kes ühel või teisel põhjusel ei suuda enam ise enda eest hoolitseda.

„Eesti Kodu" ehituskomisjoni liige H. Urm mainib, et „Eesti Kodu" projekti vastu ei tunta huvi mitte ainult Torontos ja selle ümbruskonnas vaid ka kaugematest keskustes, kust on saabunud Torontosse „Eesti Kodusse" korterite ostjaid.

On eriti märkimisväärne, et Ühendriikidest on saabunud sõa kümmekond korteri ostjat, kes kinnitavad, et nad tahavad oma vanaduspäevad veeta oma rahvuskaaslaste keskel.

Praegu on veel saadaval üksikuid kortereid ning igaüks, kellel on nende ostmise vastu huvi ja kes tahab elama asuda oma rahvuskaaslaste keskele, peaks ostutehinguga ruttama, kuna Eesti Abistamiskomitee juhatuse seisukoha alusel tulevad kõik korterid enne ära müüa kui ehitusprojekt korteriühingule üle antakse.

Et võimaldada ostuhuvilistele ostetavate korterite kohta täieliku pildi andmist, on igal teisipäeval ja neljapäeval kella 3—6 p. l. ja laupäeval ja pühapäeval kella 1—5 p. l.

koha peal Eesti Abistamiskomitee esindaja, kes näitab kortereid ning annab vajalikke selgitusi.

Nädala algul saabus kohale ühe korteri sisustamiseks mööbel, millega mõbleeritakse näidiskorter, mis võimaldab korteriostjatel saada täielikumat ülevaadet korterist. Praegu on käimas ka majade ümbruse korrastamine ja murude panemine, millised tööd soodsa ilmastiku tõttu on arenenud edukalt.

Ümbruse kujundamine ja kaunistamine täiendab uue kodu muljeid, milleks ka kevadine tärkav loodus oma lisa annab.

Terassmajades on kõik korterid sissekolimiseks lõpetatud ning see võimaldab korterite omanikel vanade traditsioonide kohaselt jürikuul uude elukohta kolida. Terassmajadesse on tegelikult juba mitu perekonda sisse kolinud. Suuremasse korterimajja on sissekolmise tähtpäevadeks maikuu lõpupäevad.

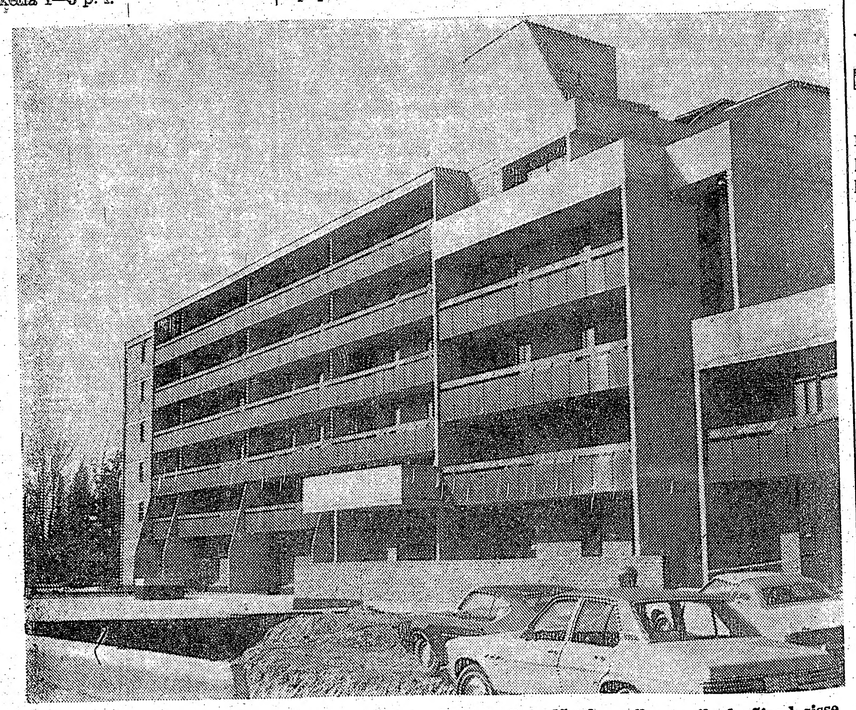

„Eesti Kodu" suures korterimajas valmivad korterid maikuu lõpuks, mil omanikud võivad sisse kolida.
Foto: Vaba Eestlane

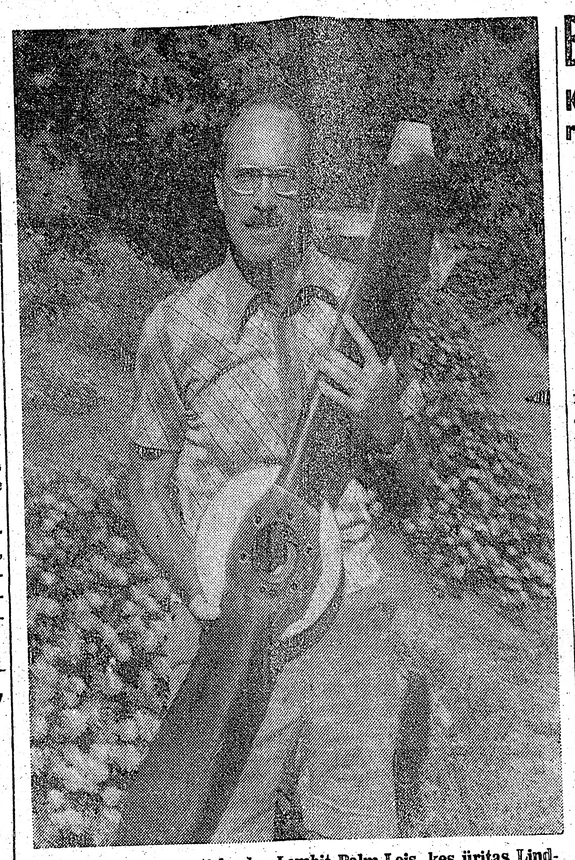

Californias elav eesti lendur Lembit Palm-Leis, kes üritas Lindberghi jälgedes üle ookeani lennata, kuid kukkus proovilennul alla. Pildil lendur purunenud lennuki propelleriga. Lähemalt lhk. 3.

Brezhnev hoiatab

Kommunistide sissetung Zairesse riigi „sisemine asi"

MOSKVA — N. Liidu kommunistliku partei peasekretär Leonid Brezhnev tähendas Süüria presidendi külaskäigu ajal peetud kõnes, et need riigid, kes sekkuvad oma abi andmisega praegustesse Zaire võitlustesse, peavad arvestama tõsiste tagajärgedega. Brezhnevi hoiatavad sõnad olid läänemaailmale suureks üllatuseks, kuna on üldiselt teada, et Angoolast üle piiri Zairesse tunginud kommunistlikud üksused on varustatud vene relvadega ning Zaire valitsuse andmetel tegutsevad nad kuuba ohvitseride juhtimisel.

Brezhnev mainis, et Zaires käimasolevad võitlused kujutavad endist Zaire sisepoliitilist probleemi ning teistel riikidel ei ole põhjust nendesse võitlustesse sekkuda.

Partei peasekretär ei nimetanud ühtegi riiki nimeliselt kuid ta vihjas üldiselt imperialistlikkudele jõududele, kes sekkuvad teiste riikide sisemistesse asjadesse.

Läänemaailma eksperdid mainivad, et Kreml on ilmselt häiritud ühe Ühendriikide ajalehe artiklist, mille kohaselt CIA organiseerib oma agentide kaudu Ühendriikides palgasõdurite värbamist Zaire vägede abistamiseks.

Marokolased valmis rünnakuks

KINSHASA — Lääne-Saksamaa on liitunud mõningate teiste riikidega Zairele abi andmiseks ning on reserveerinud 2 miljonit dollarit arstimite ja toitainete saatmiseks. Vahepeal on Zaires mitu ohtlikku rindesektorit üle võtnud maroko sõdurid, kes on oma operatsioonide staabi rajanud kaevanduste linna Kolwezi'sse, mis on Angoolast sisse tunginud kommunistide vallutuste peaeesmärgiks.

Zairesse tunginud invasioonivägede esindaja Pariisis, kes esines Kongo Vabastamise Rahvusliku Frondi sildi all, kinnitas ajakirjanikele, et sissetungijad on saavutanud uut edu ja löönud Zaire valitsusväed põgenema.

Need teated on kinnitamata, kuna Zaire valitsus tegi kõigile välisajakirjanikele korralduse võitluste piirkonnast lahkumiseks.

Asjaomastest ringkondadest mainitakse, et Angoolast sissetunginud kommunistide edasitung on peatuma jäänud juba kahe nädala kestel ja invasioonüksuste eelväed asuvad 50 miili kaugusel Kolwezist.

Maroko üksused teevad praegu ettevalmistusi järelveoliinide organiseerimiseks ja maastikuga tutvunemiseks, mis laseb oletada, et nad teevad hoolsaid ettevalmistusi sissetungijate tagasilöömiseks.

Tundmatud lennukid pommitasid Sambia ja Zaire piiril ühte küla, mille tulemusena paljud inimesed said haavata.

Zaire ametlikest ringkondadest mainitakse, et pommitajateks olid vene lendurid.

Carteri uus projekt, mis häirib venelasi

Kavas uute võimsate saatejaamade ehitamine raudeesriidetaguste rahvaste informeerimiseks

WASHINGTON — Ühendriikide president Carter, kes tõstis päevakorrale inimõiguste mahasurumise N. Liidus ning keeldus strateegiliste tuumarelvade piiramise läbirääkimistel venelastele järelandmisi tegemast, on alustanud aktiivset ofensiivi ka raudeesriidetaguste raadiosaadete sektoris, mis on uueks häirivaks teguriks N. Liidu ja Ühendriikide vaheliste suhete kujunemisel. President Carter kavatseb rajada võimsad uued saatejaamad, mis on võimelised läbi tungima N. Liidu segajatest ja kuulutama raudeesriidetagustele rahvastel tõde, mida nende valitsejad oma elanikkude eest varjavad.

Carteri plaani kohaselt tuleks järgmise kolme kuni viie aasta jooksul rajamisele 28 uut saatejaama, mille tulemusena Ühendriikide rahvusvaheliste saatejaamade võrk märgatavalt laieneks.

Kui Kongress presidendi kava kinnitab, siis võimaldavad uued saatejaamad lisaks senistele raudeesriidetagustele kuulajatele veel miljonitele inimestele kuulata vabast maailmast tulevaid raadiosaateid.

Valge Maja ringkondadest mainitakse, et nende saatejaamade ülesandeks ei ole propaganda tegemine, vaid objektiivse informatsioni edasi andmine Ühendriikidest ja teistest riikidest. Mainitakse, et selle uue programmi vaimseks isaks on president Carteri välispoliitiline nõuandja poola päritoluga Zbigniew Brzezinski, kes mainib, et Ühendriigid on viimaste aastate kestel Ida-Euroopa riigid unustanud ja hooletusesse jätnud.

Brzezinski pooldab inimeste vahelisi kontakte valitsuste vaheliste kontaktide asemel, mis oli teatavasti endise välisminister Kissingeri poliitika alustalaks.

Carteri kava kohaselt antakse 11 uut saatejaama Radio Free Europe ja Radio Liberty käsutusesse, mis asuvad Münchenis ja kust teatavasti saadetakse välja ka eestikeelseid saateid. Uued ülekandjad tõstaksid kahe saatevõrgu võimsust praeguselt 3900 kilovatilt 6650 kilovatile, mis aitaks elimineerida kommunistide segajaid N. Liidus, Tshehhoslovakkias, Bulgaarias ja Poolas.

Kogu projekt läheb maksma 45 miljonit dollarit ning praegu puudub selgus, kas Kongress annab projektile sellise summa ulatuses oma toetuse,

eriti kus laostav detente poliitika on viinud paljud Kongressi liikmed arvamisele, et sellised saatejaamad on külma sõja ajastu päranditd.

Balti pommid Pariisis

STOKHOLM — Pariisis toimus 12. aprilli hommikul kaks pommiplahvatust, mis olid suunatud ühelt poolt N. Liidu—Prantsuse sõprusühingu, teiselt poolt Nõukogude kirjandust müüva raamatufirma vastu.

Atentaatidest teatasid Prantsuse, Hollandi ja USA raadiod ning telegraafiagentuurid, kusjuures tähendati, et vastutuse atentaatide eest on oma peale võtnud grupp, milline end nimetab „Balti Riikide Vabastamise Komiteeks" ja milline on ühtlasi hoiatanud, et sellelaadilised atentaadid jätkuvad Balti riikide ikestusele tähelepanu juhtimiseks.

Rootsis ei ole midagi teada „Balti Riikide Vabastamise Komiteest" ja sellest ei ole kuulda olnud Balti organisatsioonides ka teistes maades. Balti vabadusvõitluses ei ole senini kasutatud vägivaldseid aktsioone ja uus anonüümne grupp on esimene, kes Balti vabadusvõitlust on „ajakohastanud" poliitiliste pommidega.

EPL

Eesti lipp lehvis Tartu Vanemuisel

Kodumaalt lähtunud jõudnud teadetel on E. V. aastapäevale eelneval ööl tundmatud käed heisanud Tartus Vanemuise teatrihoonele sini-must-valge rahvuslipu. 24. veebruari hommikul, kui lehviv lipp avastati, käsutati miilitsamehed seda maha võtma. Kuna heiskajad olid hoolitsenud, et lippu maha võtta ei saaks alt nööridest tõmbamisega, siis oli miilitsal tükk tegemist.

Euroopa ühisturu riigid nõuavad inimõiguste rakendamist

LONDON — Euroopa ühisturu riigid on otsustanud liituda Ühendriikidega ja alustada Moskvale survet inimõiguste rakendamiseks N. Liidus vastavalt Helsingi kokkulepetele. Samal ajal toonitatakse, et ühisturu riigid katsuvad vältida kõiki sellelaadilisi aktsioone, mis võiksid tunduda provotseerivatena. Üheksa ühisturu riigi välisministrid otsustasid esineda ühiste seisukohtadega Belgradis juuni keskel toimuval Euroopa julgeolekukonverentsi järelkonverentsil, kus tulevad arutusele Helsingi kokkulepete rakendamise küsimused. Euroopa ühisturu riikide välisministrid jõudsid Londonis toimunud nõupidamisel ühisele seisukohale, et Belgradis tuleb vältida asjatut poleemikat kuid esitada siiralt ja kartmatult need seisukohad, mis naelutavad kinni Helsingi kokkulepete vastu toimunud eksimused.

AKADEEMILISE KODU
1. MAI VASTUVÕTT
reedel, 29. aprillil Tartu College'is
kell 8 õ.
Sissepääs $5.—
Lõikmeil tulla värvides

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $28.—, poolaastas $14.50 ja veerandaastas $8.—, kiripostiga aastas $46.—, poolaastas $23.50 ja veerandaastas $12.50

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $30.—, poolaastas $15.50 ja veerandaastas $8.50. Kiripostiga USA-s: aastas $51.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $60.—, poolaastas $30.50 ja veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Hundid lambanahas

Euroopa kommunistid on kameeleoni eeskujul omaks võtnud värvimuutmise taktika, et puista-ta puru silma läänemaailma poliitikutele ja poliitiliste sündmuste analüüsijatele ja kommentaatoritele. Itaalia, Prantsusmaa ja Hispaania kommunistlikke parteisid vaadeldakse juba mitmel pool kui liberaalsete vaadetega pahempoolseid poliitilisi koondisi, kes on valmis arvestama demokraatlikke printsiipe ning ei allu Moskvast tulnud käskudele ja korraldustele. Seda maskeerimistaktikat on krooninud suur edu, mida kinnitavad kommunistide valimisvõidud Itaalias toimunud parlamendivalimistel ning Prantsusmaa omavalitsuse valimistel, kus kommunistid koos sotsialistidega saavutasid ootamatult suure menu ja võtsid parempoolsetelt üle mitme suurema ja tähtsama linna omavalitsused.

Saavutatud edu on pannud mõtlema ja oma senist taktikat muutma ka Portugali kommunistliku partei juhi Alvaro Cunhal'i, keda peeti seni Euroopa kommunistlike parteide hulgas ainsaks stalinistiks ja Moskva kuulekaks käskude täitjaks. Cunhal, kes üritas Portugalis pärast Salazari diktatuuri kukutamist kommunistliku diktatuuri kehtestamist ning manööverdas Portugali suurte segaduste ja majanduslike raskuste keerisesse, on nüüd üleöö seljast heitnud musta hundinaha ja pugenud lambavilla kaitsva varju taha, proklameerides Portugali kommunistliku partei uue poliitilise liini, mis on rajatud ..mõõdukuse ....aluspinnale ning taotleb tihedat ja sõbralikku koostööd kõigi teiste parteidega.

Cunhal mainib, et kui stalinismi all mõeldakse vägivalda ja ebademokraatlikku süsteemi, siis ei ole Portugali kommunistlikul parteil midagi tegemist stalinismiga, kuna Portugali kommunistid taotlevad kommunistlike tööliste valitsust, kes lepivad oma toetajatega kokku ühise platvormis osas.

Sellist juttu ajab nüüd Portugali kommunistide juht, kes alles mõned kuud tagasi oli valmis portugali rahvast veristama ja vägistama, et kindlustada kommunistide võimuletulekut. Kuid häda ajab härja kaevu ning Cunhal on jõudnud oma uue taktikaga juba kaevurakmete veerele.

Uue taktika tarvitusele võtmisel arvestab Cunhal kahtlemata Itaalia ja Prantsusmaa kommunistide suure menuga ning on arvamisel, et demokraatia maski ette tõmbamine suurendab järgmistel valimistel ka talle antavate häälte arvu. Praegu on aga siiski varajane ennustada, et see kalkulatsioon plaanitsetud kujul tulemusi annab, kuna Itaalia ja Prantsusmaa kommunistlikkudes parteides tekkinud käärimised ja mõningate parteimeeste väljendused lasevad oletada, et paljukiidetud Itaalia ja Prantsusmaa kommunistlikkude parteide demokraatiaga ei kõik parimas korras ning et nende parteide peakorteri akendest peegelduvad vastu Kremli tornid ja Brezhnevi nägu.

Nii näiteks kritiseeris Itaalia kommunistliku partei poliitbüroo liige Armando Cossuta hiljuti teravas sõnavõtus Ühendriikide presidendi Carteri inimõiguste kaitsmise poliitikat, väites, et Carteri hoiak võib tunduvalt ohustada detentet ning partei keskkomitee liige Luciano Radice kinnitas silmapilgutamatult ajakirjanikele, et kui kommunistlik partei on Itaalias võimul ja maailm satub suure kriisi keerisesse, siis Itaalia hoiab loomulikult N. Liidu poole.

Nendest väljendustest peaksid ka lääneriikide poliitikud ja liberaalsed ringkonnad palju õppima ning need peaksid ka selgitama kuhu tüürib Portugali kommunistide juht Cunhal oma uue maski varjus.

K. A.

„Teie võlgnete mulle vabanduse mu tunnete haavamise pärast."

Gaidide ja skautide Noorte Aasta

Eesti gaidid ja skaudid on järjekindlalt tegutsenud eesti noorte rahvusliku kasvatusega. Aastate jooksul on korraldatud korrapäraselt koondusi, õppelaagreid ja suurlaagreid. Rahvusliku kokkukuuluvuse tunde arendamiseks ja üksteise mõistmiseks on korraldatud ülemaailmsejd kokkutulekuid. Kõiki seda on tehtud vabatahtliku tööjõuga ja juhtide ennastsalgava panusega. ESTO '76 raamides toimunud kolmandal ülemaailmsel gaidjuhtide ja skautjuhtide konverentsil peeti sobivaks eesti gaidluse ja skautluse tegevuse tutvustamist laialdasemalt ja keskendada eesti ühiskonna tähelepanu sellele osale meie noorsootöös. Arvestades neid soovitusi ja erinevate malevate aastakoosolekute seisukohti, otsustasid Eesti Gaidide Liidu ja Eesti Skautide Liidu Keskbürood välja kuulutada NOORTE AASTA, algusega jüripäev 1977 kuni maailmalaagrini Lakewood'is 1978.

Selles küsimuses on juba osalisi eeltöid tehtud nii malevates oma eriasukoha maadel kui ka üksikutes üksustes.

Vastavalt erinevate malevate omapäradele, leiab ka NOORTE AASTA erinevaid rakendusi, mis kajastavad iga eri maa omapära ja vajadusi. Siiski on ühendavaks sidemeks kõikide nende eriürituste juures taotleda gaidide ja skautide moraalsete väärtuste esiletoomist koos Eesti rahvusliku kuuluvuse rõhutamisega.

Nende ülesannete rakendamisel pöörduvad nii gaidid kui skaudid meie ühiskonna ja tema liikmete poole abipalvega — aidake kaasa meie noortetööle.

Eriti soovitakse siin esile tuua Eesti Vabariigi 60. aastapäeva. Märkides seda suurtähtpäeva, peetakse vajalikuks sellel aastal senisest rohkemal kujul tähelepanu pöörata meie rahvuslikule tegevusele ja iseteadvuse arendamisele. Eeloleval aastal ei jätku ainult sellest, et võtame osa ühekordsest aktusest, vaid gaidlikud ja skautlikud noored kutsuvad kaasa eestlasi suuremal määral seda tähtpäeva tähistama. Tuleb pöörata otsene tähelepanu meie perekondlikus elus Eesti riigi ja rahva saavutustele, rahvuskultuuri viljelemisele ja emakeele arendamisele. Tuleb anda ka osa Eesti Vabariigi taastamiseks.

Meie noorte üksused on tegutsenud alates 1945. aastast alates, moodustades sellega ühe meie rahvusgrupi püsivama osa.

Nende aastate jooksul on tehtud hulgaliselt tööd, mis erandilult on toimunud vabatahtlikul alusel.

Meie üksuste ridadest on sirgunud häid ühiskonna liikmeid, kes gaidlikust/skautlikust liikumisest on endaga kaasa viinud positiivsed ja head mälestused. Nende pikkade tegevusaastate jooksul on üksuste koosseisud küll isikuliselt muutunud, kuid neile on jäänud nende omapära. Eeloleval NOORTE AASTAL soovivad üksused taas elustada kontakte endiste üksuste liikmetega.

Käesoleva kirjutise üheks sooviks on ka endiste gaidide ja skautide kodukutse oma üksuste juurde, et elustada vanu mälestusi.

Selleks on ettenäha ka eri-kokkutulekud nii lipkondade kui üksuste ulatuses. Selles suhtes palutakse jälgida ajalehtede teateid või otseselt isiklikult kontakti võtta endise üksusega.

Ka on ajalehtede veerud sobivaks üksuste tegevuste ülevaadeteks. See on osaline ajalooline ülevaade, mis täiendaks juba varem ilmunud ajaloolist skautide ja gaidide tegevuse ülevaadet „Eesti Skautlus 50". Teoses on käsitletud üldist ajalugu ja arengulisi suundi malevate piirides, kuid ajalehtede kirjutised keskenduksid üksuste ajaloolisele taustale ja tegevusele. Aastate jooksul on vabatahtliku tegevusega antud palju meie nooruse heaks ning need read oleksid osaliseks kinnituseks sellest suurtööst ja tutvustaksid ka noorele järelkasvule nende üksuste eelnevat käekäiku ja juhte.

Gaidid ja skaudid soovivad NOORTE AASTA'ga keskendada meie ühiskonna tähelepanu meie järelkasvavale noorusele. Soovime ennast taas tutvustada ja kaasa kutsuda kõiki teisi noori NOORTE AASTA'st osa võtma. Pöörame senisest enamat tähelepanu moraalsete väärtuste arendamisele ja kinnitame, et meie Eesti rahva tütred ja pojad oleme.

EESTI GAIDIDE LIIT
EESTI SKAUTIDE LIIT

Kommentaarid

Ühendriikide diplomaadid, kes puutusid välisminister Vance'i äsjase Moskva-reisi ajal kokku N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee peasekretäri Leonid Brezhneviga, mainivad, et Kremli suurem võimumees kannatab südame veresoonte haiguse all, tema kõne on segane ning tema nägu tursunud ja ebatervisliku väljanägemisega. Või nagu kinnitas üks ekspert: „Brezhnevi tervis kõigub üles ja alla ning tema olukorda arvestades võib ta iga minut rivist välja kukkuda."

Ei ole põhjust arvata, et need tähelepanekud oleksid liialdatud. Ning sellega seoses tekivad paratamatult küsimused — kes saab Brezhnevi järglaseks ning kas selle kõrge positsiooni pärast on oodata suurt võimuvõitlust?

Läänemaailma Kremli eksperdid arvavad, et sellist võimuvõitlust ei tule, kuna poliitbüroo vananenud koosseis, kelle keskmine vanus on 67 aastat, hoolitseb selle eest, et võim vanema generatsiooni käest võimuahnele nooremale generatsioonile üle ei libiseks. Kalkuleeritakse, et praeguste väljavaadete juures on Brezhnevi kindlaks järglaseks Andrei Kirilenko, kes on vana poliitbüroo veteran, kuuludes selle koosseisu juba 20 aastat. Lisaks sellele on Kirilenko partei aparatuuris Brezhnevi järele teine mees, kuna ta on partei üldiste küsimuste sekretär.

Kuid ehkki Kirilenko on parema tervise juures kui seda on bosside boss Brezhnev ulatavad ka tema eluaastad 70 piiridesse, mis toob mõne aasta pärast ikkagi päevakorrale noorema generatsiooni esiletõrgimise küsimuse. Kes on need nooremad mehed ja millised on nende poliitilised vaated, tõekspidamised ja ambitsioonid, seda ei oska praegu ennustada ka kõige paremad kremloloogid, kuigi nende töö seisab ainult selles, et nad ööd ja päevad Venemaa asjade pärast oma pead murravad ja tähetarka mängivad.

Nii kaua kui vene generatsioon pukki jääb, katsutakse Brezhnevi senist poiitikat tõenäoliselt edasi ajada ning petliku detente poliitika varjus läänemaailmalt nii palju välja pigistada ja petta kui see võimalikuks osutub. Selle poliitika vanker on sõitnud president Carteri Valgesse Majja tulekuga juba asfaltteelt munakividega sillutatud teele, kuid Kremlis ei ole veel lootusi maha maetud uute kontsessioonide ja krediitide saamiseks.

Need ennustused ja kalkulatsioonid on mõeldud nii kauaks kuni Brezhnevi vanad sõbrad ja võitluskaaslased võimul püsivad. Keegi ei oska aga ennustada mis juhtub siis kui need mehed kaovad ja uus generatsioon Kremlis võimule pääseb.

*

Eksperdid arvavad, et maailma õlitagavarad on tunduvalt väiksemad kui seda mõned aastad tagasi kalkuleeriti ja kogu maailm peab

(Järg. lk. 3)

Lugeja kirjutab:

Esivanemate pärandist

Hiljuti on Toronto eesti ajalehtedes üsna sageli artikleid ilmunud Eesti Kunstide Keskuse rahvarõivaste ja muude etnograafiliste tarbeesemete pildistamisest. Ka koju saadetud ringkirjalisel küsimuslehel soovitakse andmeid eestlaste kodudes leiduvatest etnograafilistest materjalidest, et neid registreerida.

Lugedes kõike seda, jääb lugejale mulje, nagu teeks Kunstide Keskus seesugust tähtsat rahvuslikku tööd, mida keegi varem ei ole teinud ega taibanudki teha.

Selgituseks olgu siinkohal öeldud: 22. nov. 1971. a. asutati allakirjutanu poolt Toronto Eesti Naisseltsi juurde Eesti Etnograafilise Tarbekunsti Säilitamise Ring. Et võimaldada ka meestele etnograafilisest tööst osa võtta, eraldus Ring hiljem TENS juurest ja alustas iseseisvat tegevust Eesti Etnograafiline Ring Kanadas nime all.

Ring ei ole tavaline käsitööring, vaid pidevalt ja edasikestvalt töötav õppering, koolitaoline, kus eesti etnograafilise tarbekunsti valmistamist õpetatakse nii naistele kui ka meestele. Ning — nagu Ülemaailmsetel Eesti Päevadel Baltimores, Naiskongressil selgus, ainus selletaoline eestlaste organisatsioon paguluses. Selletõttu anti ka Ringile ülesandeks teha ülevaade ülemaailmliselt eesti kodudes leiduvast etnograafilisest materjalist ning vastukaja on olnud hea.

Oma tegutsemisaastatel on Ring korraldanud hulgaliselt näitusi, nagu Royal Ontario Museum'is (kus ka hiljem eesti esemed on väljas olnud), Toronto Science Centre's, raekojas, Eaton'is, Simpson'is, mitmetes moodsates kindlustusseltside hoonetes ja teistes asutistes, raamatukogudes, rahvusvahelistel Karavanidel ja muidugi Eesti Majas.

Igal sügisel korraldatakse Eesti Majas etnograafiline-rahvuslik õhtu, samuti on korraldatud tarbekunstist, selle valmistamisest, etnograafiast üldse, eestlaste vanadest kommetest jne. loenguid Torontos ja mujal Kanadas, samuti USA-s, nendega on kaasunud demonstratsioonid tööde valmistamisest, erinäitused, diapositiivide ja fotode näitused ja helilintide kuulamised.

Ka mitmesuguste eesti tarbeesemete valmistamise kursusi on korraldatud, osavõtjateks mehed ja naised ka väljastpoolt Ringi koosseisu..

Etnograafilise ringi juhataja ja juhatuse asutatud on ka vana eesti tekstiili sektsioon ROM'i juures. 5. 12. 1971. a. Selle pidulik avamine koos näitusega toimus Ülemaailmsete Eesti Päevade ajal 1972. a. Sinna kogutud esemed on katalogiseeritud nii muuseumi kui ka Etnograafilise Ringi juures. Kogus on ligi 200 väärtuslikku eset. Jõudumööda on kaasa aidatud ka dr. A. Kurlents'ile Ottawa Rahvusmuuseumi juures.

Ka on Ring hoolitsenud selle eest, et etnograafilisele arhiivile on talletatud nii muuseumis olevatest esemetest, kui ka Ringi näitustel väljasolnud esemetest kas fotod või diapositiivid. Ringil on olemas 168 erineva eesti rahvarõiva fotod, valmistamisõpetused, fotod või diapositiivid üksikosadest ja esemetest mis valmistatud kas meeste- või naiste poolt. Kuna pildilise materjali kogumist alati juba 1957. aastast siis on arhiivile senini küll kogunenud nii annetatud kui ka Ringi poolt valmistatud fotosid ja diapositiive ligi 500 või isegi üle selle.

Kõik see varandus tuleb Eesti Majja etnograafilise arhiivi talletamisele. On imestama panev, et Eesti Kunstide Keskuse „rahvusliku pärandi registreerimine" algas alles hiljuti ning muutus eriti aktiivseks enne 1. aprilli. Eelmistel aastatel ei ole ajalehtede piltidel näha olevad isikud ja samuti EKK huvi tundnud etnograafiliste tarkuste õpetamiseks ega talletamiseks.

On kurb ja võõrastav, et EKK teatud motiividel asjata topelt tööd teeb ning sellega vanemate organisatsioonide tööd häirivalt segab. Halvasti mõjub see ka teistele oragnisatsioonidele toetuste saamisel, kui ka seni olemasolevate tõesti vajalikkude kogude täiendamisele.

ENE RUNGE

Rootsis on 680.000 immigranti

Rootsi Sisserännuameti andmetel elab Rootsis praegu u. 680 000 sisserändajat. Neist on 410 000 väliskodanikud. Skandinaavlased moodustavad ligi 2/3 väliskodanikest.

Soomlasi on Rootsis 184 000, taanlasi 39 000, norralasi 27 000, kokku umbes 250 000. Kuna eestlased on rootsi kodanikud, siis need statistikas puuduvad (arvestatakse u. 22 000).

Teistest väliskodanikest moodustavad suurima grupi jugoslaavlased (40 000), järgnevad kreeklased (18 000), lääne-sakslased (17 000), türklased (10 000), poolakad ja inglased (mõlemad 7000), ameeriklased ja itaallased (kumbki 6000).

Sisserändajad on keskendunud enne kõike Kesk- ja Lõuna-Rootsi tööstusaladele, eriti Suur-Stokholmi, Göteborgi ja Malmö ümbrusesse. Mõnes kommuunis elab 18—20% sisserändajaid, keskmine sisserändajate osa üle kogu maa on 5%.

Vanaduselt on sisserändajad rootslastest keskmiselt tublisti nooremad. Alla 45 aasta vanuseid on nende hulgas 87% — rootslaste hulgas on vastava vanusega ainult 59%.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

23. ja 24. aprillil on valvearstiks dr. Kuutan, tel. 751-6141.

Ingrid Ruberg-Meritsale $2500 uurimisreisiks

Asja sai teatavaks, et Montrealis McGilli ülikooli eelviimases klassis arhitektuuri alal parimaks osutunule Ingrid Ruberg-Meritsale anti Central Housing and Mortgage Co. poolt 2.500 dollarit selleks, et suvekuudel minna Skandinaaviase sealse arhitektuuriga tutvuma. Ta sõidab sinna paariks kuuks koos oma abikaasa arhitekt Kalev Rubergiga. Mõlemad on aastaid olnud väga aktiivselt tegevad Montreali eesti noortetöös.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

hakkama mõtlema, kuidas oma energiavajadusi siis rahuldada kui õlivarud kokku kuivavad. Nende masendavate oletuste taga kerkivad isegi sellised ebameeldivad küsimused, kas maailm peab tagasi minema hobuvankrite ajastusse ja majad varustatakse taas punga köetavate pottahjudega. Esialgu tahetakse siiski sellist drastilist tagasiminekut vältida ning asuda energia kokkuhoiu poliitikale. Ühendriikide president Carter ongi juba oma nõuandjatega välja töötanud üksikasjalise plaani energia säästmiseks, mis tehakse lähemal ajal teatavaks.

On fakt, et energiaga on hoolimatult ja pillavalt ümber käidud ning õli ja teisi energiavarusid hoolimatult raisatud. Autoajastusse ülemineku on eriti Ühendriikides bensiini raisatud sellisel määral, nagu oleksid selle kütteaine tagavarad ammendamatud ja õli ei lõpeks maailmas kunagi otsa. Sellise hoolimatuse ja ettenägematuse tagajärjed on nüüd kurjaennustavalt näha kuna Ühendriikides ja Kanadas on õli- ja gaasitagavarad lõpukorral ning tuleb arvestada kalli Araabia riikide ja Venetsueela õliga, mille tagavaradel on samuti ka oma piirid.

Carteri kava järele tuleb hakata energia kulutusi piirama majapidamistes, tööstustes ja eriti autoliikluses. Võimalusi selleks on palju, kuid see nõuab inimestelt mõningatest mugavustest loobumist ja reaalse olukorra arvestamist. Selliseid nõuandeid on juba nüüd jagatud kuid niikaua kui õli ja bensiin on veel suhteliselt odavad, lõõvad inimesed hoiatustele ja nõuannetele käega. Võib oletada, et selle probleemi lahendab tulevikus energia hinna küsimus. Kui bensiini ja kütteõli hind tõuseb praegusega võrreldes kolme või neljakordseks, siis hakatakse ka tõsisemalt mõtlema väiksematele autodele, autoliikluse piiramisele ja kütte kokkuhoiule. Kanada võib olla võtab isegi kasutamisele oma suured turbarabad Quebecis ja New Brunswickis, millede ekspluateerimisest seni keegi ei ole olnud huvitatud. Ja võib-olla hakkab ka Kanada valitsus senisest tõsisemalt mõtlema oma energiapoliitika kujundamisele, mis seni on jäänud unustuse hõlma.

AMI

Eesti Liit Kanadas Trenti seminari töökoosolek koos lektoritega. Istuvad vasakult: I. Tõrmaküla, R. Kreem, Heli Kopti, Helge Kurm, O. Träss. Seisavad vasakult: H. Kivi, A. Raudsepp, E. Runge, V. Poolsaar ja J. Lepp. Foto: J. Kreilis

Ookeanilend, mis lõppes ookeanile jõudmata

Eesti lendur Lembit Palm-Leisi kavatsused Charles Lindberghi mälestuslennu sooritamiseks

LOS ANGELES (VE) — Hiljuti tõid Ameerika mandri eesti ajalehed teate, et eesti lendur Lembit Palm-Leis, kes kavatses korrata Charles Lindberghi kuulsat ookeanilendu New Yorgist Pariisi väikesel ühemootorilisel lennukil, pidi oma üritusest loobuma kuna ta lennuk katselennul purunes. Lembit Palm-Leis tuli sellest seiklusest välja siiski võrdlemisi väikeste vigastustega, saades ainult mõned haavad näole. „Vaba Eestlase" esindaja Los Angelesis tundis huvi, kuidas tuli Lembit Palm-Leis'il idee sellise lennu kavandamiseks ja milliseid kogemusi ta omab lendurina üle ookeani lendamiseks ning ta pööras nende küsimustega Lembit Palm-Leisi poole.

Lembit Palm-Leis hakkas lendamise vastu huvi tundma juba 1960. aastal, mil ta hakkas seda õppima ja sooritas oma esimese soololennu Virginias. Järgmise kuue aasta kestel loobus ta majanduslikel põhjuseil lennuspordist, kuid 1966. aastal alustas ta uuesti selle spordialaga

ning omandas 1966. aastal Dubuque'is, Illinoisi osariigis, lenduri kutse.

Teda ei huvitanud siiski lühikesed lennud ja lennuvälja kohal ringlemised vaid teda köitsid pikamaalennud. Esimese pikema lennu sooritas ta Michigani osariigist Haitisse. Kuid 20 miili sihtkohast emal, 8000 jala kõrgusel kurikuulsa Bermuuda kolmnurga piirkonnas, jäi lennuki mootor äkki seisma ning lennuk langes 500 jalga minutis allapoole. Lenduri hädasignaalide peale saadeti Miamist välja rannakaitse helikopter kuid Palm-Leisil õnnestus siiski viimasel hetkel mootorit käima saada ning ta pöördus Ft. Lauderdale'i lennuväljale.

Seal vaadati mootor läbi kuid ei leitud selle juurest ühtegi viga.

Järgmine pikem lend koos abilenduriga toimus 1973. aastal Lyons Industry esindajana Nikaraaguasse koolimaju inspekteerima. See lend toimus ilma viperusteta. Sama aasta kevadel ostis Lembit Palm-Leis endale ise lennuki ning lendas üle Gröönimaa ja Islandi Rootsi. Lennu ajal tekkis jäätumise oht kui lendur suutis siiski selle ohu kõrvaldada.

Pärast Rootsi lendu oli Palm-Leisi lendurkarjääris ligemale neljaaastane vaheaeg, 1976. aastal tekkis aga mõte sooritada Charles Lindberghi mälestuslendu, kuna 1977. aastal möödub 50 aastat kuulsast ookeanilennust. 1976. aastal novembris ostis Lembit Palm-Leis endale Iowa osariigis Cessna 150 sportlennuki ja lendas sellega San Diegosse Kalifornias, kus oli tema uus töökoht. Samal ajal algasid ettevalmistused lennuki kordaseadmiseks pika teekonna sooritamiseks.

See töö langes peamiselt lennuinsenerile Ado Karemale.

Proovilennul jäi aga lennuki mootor seisma ning lennuk oli sunnitud sooritama hädamaandumise. Lennuk purunes kuid Palm-Leis ja Karema pääsesid imekombel väiksemate vigastustega. Lennuki mootori seisma jäämise põhjused on veel selgitamisel. Arvatakse, et siin on tegemist bensiinipaakidega, mille juures töötasid võõrad mehaanikud.

Kogu projekt lõppes suure majandusliku kaotusega, kuna lennuk ei olnud kindlustatud.

Lembit Palm-Leis ei ole aga veel loobunud oma ookeanilennu kavatsusest ning loodab seda teostada kui ta jõuab endale uue lennuki osta. Ta tahab sellega Eesti nime tutvustada, kuna terve rida televisioonisaatejaamasid on lennust huvitatud.

Lembit Palm-Leis on mäeinsener ning omab ilusa kodu Carlsbadis, kus ta elab koos abikaasa ja nelja pojaga. Ta võtab vabal ajal osa Los Angelese eestlaste seltskondlikust tegevusest ning käib kõrbes uurimisreisidel — tema enda humoristliku väljenduse kohaselt „kulda otsimas".

V.P.

Eesti Laenu-Hoiu Ühisus toetab eesti üritusi

Eesti säästude rekordiline juurdekasv Rootsis

STOKHOLM (EPL) — Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse nõukogu peakoosolekul kostateeriti, et eesti hoiusummade tõus oli mullu olnud rekordiline, tõustes 18%. See tõus ületab kaugelt Stockholms Sparbankeni hoiusummade tõusu, mis oli ainult 7%. Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse nõukogu peakoosolek peeti Stockholms Sparbankeni ruumides, sellest võttis osa 22 nõukogu liiget.

Koosoleku avamise puhul tuletas Alfred Ventsel meelde, et eesti ühispangandus pühitseb käesoleval aastal oma 75-aastast juubelit. 1902 asutati Jaan Tõnissoni eestvõttel Tartus esimene Eesti Laenu-Hoiu Ühisus, mille tegevuse lõpetas nõukogude okupatsioon 1940.

Ühispangaduse idee tekkis möödunud sajandil, enne kõike Shotimaal. Eestis asutasid saksa mõisnikud Viljandis esimese laenukassa 1869 (samal ajal eestlaste esimese laulupeoga).

Iseseisvuse lõpul oli Eestis 216 ühistegelikku laenuasutust, mis omasid 60% kõigist hoiustest.

Alfred Ventseli ülevaatest selgus, et Rootsi majandus on praegu raskustes. Eriti suured on raskused panganduse alal, kuna laenutamise võimalused ja sellega ka teenimisvõimalused on äärmiselt piiratud.

Seoses panga tegevusaruandega andis Alfred Ventsel ülevaate Rootsi majanduse olukorrast. Praeguste raskuste põhjuseks on rootsi kaupade liigne kallidus maailmaturgudel — mis oleneb liiga kõrgetest tööpalkadest — ja kauemat aega toimunud ülejõu elamine Rootsis. 1974—76 on Rootsi välisbilanss olnud negatiivne kokku 21 miljardi krooni ulatuses.

Praegu on pankadel laenuandmine pidurdatud. Selle tõttu toimub laenamine osaliselt nn. hallil turul, kus laenult makstav protsent võib tõusta 14-le. Rootsi inflatsioon oli 1976. aasta jooksul u. 10%. Paar päeva enne koosolekut alandati Rootsi krooni kurss 6% võrra.

Praegu on uurimisel, kuidas saadaks luua mingisugust garantiid väikeste hoiuste omanikele, et nende hoiuste reaalväärtus ei kahaneks. See on tegelikult keerukas probleem.

Eesti Laenu-Hoiu Ühisuse hoiusummad on tõusnud a. 1976 ümmarguselt 10,5 miljonile (ca $2.500.000). Tõus on olnud 18%, mis on suurim panga ajaloos. Osa tõusust tuleb panna inflatsiooni arvele. Panga nõukogu ja juhatuse käsutuses on olnud erakuludeks ja toetusteks 37.000 krooni, mis moodustab u. 0,3% hoiustest.

Suurem osa erakuludest on läinud toetusteks, toetuskuulutusteks ja eesti ajalehtede tellimispreemiateks.

Panga juhatusse valiti tagasi vanuse tõttu väljalangenud Leo Karupää ja uueks liikmeks väljalangenud E. Vilvali järele Agu Kriisa. Juhatusliikme kandidaadiks valiti tagasi A. Võting.

Koosolek otsustas juhatusele anda volituse, kasutada rahvuslike ürituste (enne kõike Eesti Päevade ja Göteborgi Laulupeo) toetuseks kuni 5000 krooni (ca $1200).

Koosolekul toimus Alide Tundu poolt eesti keele arendamiseks määratud toetuste üleandmine. Stokholmi Eesti Algkoolile määratud kr. 1500 võttis vastu koolijuhataja H. Kirikmäe. Skautide ajakirjale Tulehoidja määratud toetuse kr. 500 võttis vastu Sven Hanson.

Koosolekule järgnes omavaheline koosviibimine, kus Stockholms Sparbankeni tervitusi tõi pangadir. Bert Ekengren.

MÜÜA
2 paadi veest väljatõmbamise vintsi erinevas tugevuses.
Hel. 225-3949

GM
RK REIN KOPPEL
CHEVROLET-OLDSMOBILE
ROBERTSON MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

TORONTO EESTI MAJAS, ALUMISEL KORRAL
ruum uurile anda
üldpinnaga 575 ruutjalga
Sobiv bürooruumiks, äriruumiks või arsti vastuvõtu kabinetiks.
JUHATUS

Entsüklopeedia ilmumine kodumaal lõpetati

Möödunud aastal ilmus „Eesti nõukogude entsüklopeedia" viiemane, 8. põhiköide. Sellega viidi lõpule üks pärastsõjaaegseid suuremaid ja kallimaid kirjastamise ettevõtmisi, kirjutavad kodumaa ajalehed, ja seletaval ilsaks, et entsüklopeedia ettevalmistamisest võtsid praktiliselt osa kõik teadusasutused ja kõrgkoolid. Kallim olevat see ettevõte olnud selletõttu, et iga köide andis keskeltläbi 240.000 rubla kahjumit. (Kodumaal oli köite hinnaks 4.50 rubla). Raamatu järgi on aga olnud suurem nõudmine kui 65.0000-line tiraazh suutis rahuldada.

Käesoleval aastal on ettenähtud entsüklopeedia täiendusköite ilmumine koos indeksiga, et uuendada juba iganenud andmeid ja kergendada soovitud artikli leidmist. Sellekõrval on alustatud tööd noorte entsüklopeedia koostamiseks, mis kannab nimetust „ENEKE" ja mis on mõeldud koolilastele.

Vaike Lugus kõneleb EKN üldkoosolekul

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas kevadine korraline üldkoosolek peetakse Torontos laupäeval, 30. aprillil algusega kell 10 hom. Koosolekul on külaliskõnelejaks Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides abiesimees Vaike Lugus kes kõneleb rahvuspoliitilisist ja noorsootöö küsimusist. Edasi on päevakorras tegevuse ülevaade ja tegevuskavalised küsimused. Selle päevakorrapunkti all esinevad sõnavõttudega EKN abiesimees ja väliskomisjoni esimees L. Leivat, EKN abiesimees W. Pent, rahvuspoliitilise komisjoni esimees H. Teder ja rahvuskultuuri komisjoni esimees S. Ehvert. Kõnelejad teevad tagasivaateid EKN möödunud poolaasta tegevusele ja käsitavad eelolevaid tööülesandeid.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$28.—	$30.—
Poolaastas	$14.50	$15.50
Veerandaastas	$ 8.—	$ 8.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$46.—	$51.—
Poolaastas	$23.50	$26.—
Veerandaastas	$12.50	$14.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $60.—, poolaastas $30.50, veerandaastas $15.50

Aadressi muudatus 30 senti. Üksiknumbri hind 35 senti.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." ..... 197.... Tellimise katteks lisan $ ..... sinajuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....

(Järg. lk. 3)

OMA ARMAST SÜDAMLIKKU SÕPRA

ARMAND SAUNIK'ut

mälestavad vaikses leinas

JAKOB ja SINAIDA PAALBERG
Vancouveris, B.C.

ARMAST ISA JA SUGULAST

JÜRI RAIK'i

surnud Kihelkonnal

mälestavad kurbuses

poeg HERMAN
E. TEELAHK abikaasaga

4812 YONGE STREET
(Shoppardi lähedal) 221-1159

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega.
Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St., Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1498

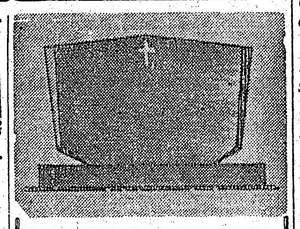

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147, õhtuti 447-1206
Nigul Virro

KIRIKUD

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Laup., 23. apr. kell 3,30 EELK Kanada Praostkonna Sinodi LÕPUJUMALATEENISTUS. Teenivad kõik praostkonna vaimulikud. Uue praosti ja praostkonna nõukogu liikmete ametisse õnnistamine piiskopi poolt. Jutl. õp. H. Leaneots, solist V. Tali.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich, 112 Fallingbrook Rd., Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.

JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 24. aprillil kell 5 p. l. Jutlustab Londoni Pauluse koguduse õpetaja Ernst Lootsma.

Pühapäeval, 1. mail on EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS kell 1.30. Järgneb koosviibimine.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

ESIMENE EELK KOGUDUS HAMILTONIS
18 Victoria Avenue South
Hooldaja õpetaja: T. Nõmmik
501 Davisville Ave, Toronto, Ont. M4S 1J2. Tel. (1) 483-2478

Pühap., 24. apr. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS.

Saksa kirikutegelased Tallinnas

Märtsikuu kolmandal nädalal külastas Tallinna 60-liikmeline turistidegrupp Lääne-Berliinist. Külastajate hulgas oli viis pastorit ja mitmete kirikukooride liikmed. Nad tutvusid linnaga ja võtsid osa jumalateenistustest Nevski katedraalis ja Toomkirikus. Viimases anti jutlustamise võimalus Lääne-Berliini Zehlendorfi kiriku superintendent M. Karnetskile. Jutlust tõlkis koguduse liikmeile Tallinna praostkonna praost, konsistooriumi assessor, Toomkiriku õpetaja E. Hiisjärv. Tallinnast sõitsid kirikutegelased edasi Riiga ja sealt jälle koju tagasi, levitades kogemuste varal kinnitatud vene propagandaväidet, et usulisel tegevusel pole okupeeritud Baltikumis mingit kitsendust ega kontrolli.

Õiendus

Jumalateenistus Hamiltonis pühapäeval, 24. aprillil leiab aset kell 11 hommikul, mitte muul ajal nagu ekslikult eelmises lehes märgitud.

Jutlustab külalisena õp. Leo Leiv, Thunder Bay ja Sault Ste. Marie koguduste hingekarjane.

EINO KURIS

AIANDUS

Rooside valik ja istutamine

Tänapäeval esineb maailmas üle kolmekümne tuhande roosisordi. Varasematel aegadel olid roosid hästi lõhnavad. Järgnes periood, millal aretajate eesmärgiks oli aretada suurte õitega, pikkade vartega, haigustele vastupidavaid lõhnatuid roose. Meile nii meeldivad lõhnavad roosid unustati. Viimastel aastatel on jälle asutud lõhnavate rooside aretamisele ja paljundamisele. Lehitsedes puukoolide ja rooside müügikohtade hinnakirju näeme tihti, et 120 kuni 130 esitatud roosi hulgas leidub 20 kuni 30 hästi lõhnavat. Neid esineb teehübriidide, floribundade, grandiflorade, väänrooside ja ka pargirooside hulgas. Teehübriide on puhtavärvilisi ja ka üleminevate värvitoonidega sorte, sama näeme ka paljude teiste rooside juures. McGredy poolt 1976. a. aretatud oraanzh teehübriid Margaret Trudeau ja 1974. a. edukas suurte õitega roosa Perfume Delight on mõlemad hästi lõhnavad. Grandiflorade hulgas väärib lõhnavatest roosidest nimetamist roosa Camelot. Siin esineb ka Ottawas Kanada Põllumajandusvalitsuse katsejaamas aretatud lõhnata aga talvekindel roosa Flamingo Queen. Väänroosidest on meeldivalõhnaline lõhevärviline America jt. Floribundade hulgas leidub samuti healõhnalisi ja pidevalt õitsevaid sorte nagu Orange Sensation jt. Pargirooside hulka kuuluvad külmakindlad kibuvitsad nagu näiteks rugosa hübriid veinipunaste topeltõitega meeldivalt lõhnav Hansa. Siia kuuluvad ka kord suvel õitsevad healõhnalised kibuvitsad (Rosa rugosa mixed). Nende punasest C vitamiini sisaldavast viljast tehakse teed ja keedetakse maitsevat keedist. Kibuvitsade tihe okastik ei meelita jäneseid ja need talvituvad katmatult suvilate külmemates piirkondades.

Linna iluaias saame kasvatada kõike erinevaid roose, kui valime sobiva kasvukoha, väetame korralikult, teostame kahjurite ja haiguste tõrjet ja hoolitseme, et roosid oleks talveks hästi mullaga kaetud.

Istutamiseks mulla ettevalmistamisel eraldatakse pealmine viljakas mullakiht (umbes 6 kuni 10 tolli), järgnev vähemviljakas või isegi viljatu mullakiht eemaldatakse (umbes 8 tolli sügavuselt). Kõlbmatu muld asendatakse hea toitainerikka aia- või kompostimullaga. Väga raske õhutu savimulla korral lisatakse liiva ja turvast. Üldiselt roosid kasvavad edukalt raskematel muldadel. Liiga kergetele liivamuldadele lisatakse savikat mulda. Muld segatakse kõigi lisanditega hästi läbi ja täidetakse kaevamisel tekkinud auk, kuhu hiljem siis roosipõõsas istutatakse.

Rooside istutamisel:

1. Lõikame need kuue tolli kõrguseks. Erandiks on väänroosid, tüvikroosid ja pargiroosid.

2. Paneme juured avarasse auku (vähemalt 12 tolli sügav ja 12 tolli lai). Asetame need augus laiali.

3. Augud täidame mullaga ja mulla vajutame tugevasti roosipõõsa ümber kinni.

4. Torontos ja põhjapool istutame nii, et silmamispunkt (Bud Union) jääb üks toll allapoole mullapinda. Lõunapoolsetes piirkondades jäetakse isegi silmamispunkt maapinna peale ja väga karmis kliimas pannakse see isegi sügavamale kui üks toll.

5. Pärast istutamist kastame tugevasti ja hiljem kordame seda kord nädalas.

Esimesed kirjalikud andmed rooside kohta on Iraanist, hiljem Babüloonlast. Juutidel oli Jeruusalemma juures Talmudis roosiaed, kreeklased kasvatasid roose ilujumalanna Afdorite auks, roomlased autasustasid teenekaid kodanikke roosidega, võitjate päid ehiti roosipärgadega, nendega kaunistati elamuid jne. Hiljem esinesid roosid aadlivapil. Eestis esinesid esimesed roosid kloostrite ja mõisate aedades. Vabal-kodumaal karmist kliimast hoolimata sammus roosside kasvatus tõusuteed, neid kasvatati aedades ja ka parkides jm.

Tänapäeva uute rooside kaunite värvide kombinatsioonid, küllaltki sobiv siinse maa kliima ja rooside meeldiv lõhn kindlasti tiivustavad meid katsetama mõne uue roosiga.

Montreali lähedal Lättemäel toimusid äsja skautide ja gaidide talipäevad. Pildil näeme ühte gruppi osavõtjaid tegevusrikka päeva lõpul. Foto: J. Miiürsoo

Eesti naised Rootsis nõuavad kohti Eesti Päevade peakomitees

Stokholmis tegutseva Eesti Komitee Naissektsiooni peakoosolekul tõsteti üles küsimus, miks naisi pole valitud 1980. a. Stokholmis toimuvate E. Päevade peakomiteesse. Seal on ainult üliõpilaskonna esindajana Maria Kiisk, kes korraldab üliõpilaskonna osa.

Naissektsioon leidis, et see olevat taktitu ja organiseerijad pidanuks teadma naiste väärtuslikku panust. Olukorda ei parandanud ka Renate Kaasiku seletus, et peakomitee kandidaatide nimekirjad olnud E. Komitee ja REE poolt varem koostatud ja esitamisel polevat olnud aega nende arutamiseks. Naissektsioon võttis vastu seisukoha, et nemad protestivad avalikult, neile antagu üks abijuhataja kont esindaja juurdevalimisega.

Ajaleht „Teataja" valis juhatuse

STOKHOLM — „Teataja" aastakoosolek 21. märtsil s.a. valis uue juhatuse. Juhatus koosneb haridus-, kooli-, kultuuri- ja majanduselu tegelastest. Samaaegselt on juhatuses esindatud kõik eesti poliitilised demokraatlikud parteid. Esimeheks valiti dr. Joh. Ungerson (moderaat), dipl. ins. M. Mathiesen ja Joh. Mihkelson (sotsialist) abiesimeesteks. Kirjatoimetajaks Adelaide Lemberg, vastutavtoimetajaks agr. Ervin J. Nõmmera. Juhatuse liikmeteks: Renate Kaasik (vabariiklane), Kalju Käärik (liberaal), jur. Aleksander Sagim, agr. lic. Kaarel Vahtras ja peatoimetajaks agr. Aksel Mark (Eesti Demokraatliku Unioon esimees).

Teataja, eesti kultuuri- ja poliitika ajaleht, ilmub Stokholmis kaks korda kuus.

Rubergi tööd võeti Eatoni galeriisse

Montrealis Eatoni suurkaubamaja ehituses asuvasse kunstigaleriisse võeti kolm eesti kunstniku Endel Rubergi tööd. Rubergi töid on ka seal väljas olnud ja need on oma uudse külmutustehnikaga suurt tähelepanu leidnud.

Toronto eesti maletajad asuvad treeningusse

Nüüd, kus on saanud üldiselt teatavaks, et järgmised Ülemaailmsed Eesti Päevad toimuvad Rootsis 1980. aastal, on Toronto eesti maletajad otsustanud alustada Eesti Päevadeks treeningturniiridega. Esimene selline turniir toimub Toronto Eesti Majas neljapäeval, 5. mail algusega kell 7 õhtul ning see on ette nähtud ainult eesti maletajaile. Korraldajad paluvad maletajail kaasa võtta malekellad ja malendid. Teine turniir toimub koos soomlastega neljapäeval, 19. mail kell 7 õhtul Toronto Eesti Majas. Osavõtjaile on ette nähtud viis 15 minutilist mängu. Turniiridest osavõtumaks on 18 aastastele ja vanematele 1 dollar, noortele tasuta. Kõik malehuvilised teretulnud!

TORONTO EESTI MALEKLUBI

Praost R. Kiviranna 65. a. sünnipäev

Palmipuude pühal, 3. apr. kontsertjumalateenistusel New Yorgi Eesti Ev. Luteri Usu Kirikus Lexington Ave. tähistati koguduse õpetaja praost Rudolf Kiviranna 65. sünnipäeva, mille puhul jumalateenistusele oli kogunenud enam kui kolmsada koguduseliiget ja külalist.

Jumalateenistusel jutlustas praost R. Kiviranna, altariteenistuses assisteerisid külalisõpetajad Rudolf Troost Marylandist, Walter Koppermann Pennsylvaniast ja Elmar Kuusler. Kontsertosas esinesid sopranid Lydia Keerd ja Helmi Mändsalu ning tenor Hillar Saareste. Koguduse segakoor laulis helikunstnik Meta Noorkuke juhatusel.

Jumalateenistusele järgnes aktus ja koosviibimine kohvilauas kiriku saalis. Aktusekõnes andis Alfred Skonberg linnulennulise ülevaate Rudolf Kiviranna elukäigust ja tööst koguduse ülesehitamisel. Järgnesid paljud tervitused.

Aktusel esinesid ettekannetega noored klaverikunstnikud Katrin Kuuskne-Veski ja Erik Veski. Koguduse segakoor laulis, koosviibijate kaaslaulmisel, sünnipäevalaulu.

Sven Stadius surnud

Peagu poolsada aastat Torontos Soome aukonsuliks olnud Sven Stadius suri 6. aprillil 77. aastasena. Ta oli oma tegevusaja jooksul ka sageli eestlaste üritustel soomlaste esindajana.

Ta on sündinud 22. juulil 1899 Hämeenlinnas, sooritas oma õpingud Soomes, asus mõneks aastaks Prantsusmaale ja sealt 1923. a. Kanadasse. Siin ta alustas farmitöölisena Quebecis ja Saskatchewanis, sellejärgi General Motors tööstuses. Kriisiajal asus Montreali kus ta alustas importäriga, mis toimis ka soomlastele garantiiandmisega nende Kanadasse asudes. 1933. a. ta asus Torontosse ja sai samal ajal ka aukonsuli nimetuse. Selles ametis ta püsis üle 40 aasta.

Tal on olnud oskus eri soomlaste gruppide organiseerimiseks ühiseks tööks nagu Soome abi korraldamine II maailmasõja ajal, mil Soomesse saadeti vilja, ambulants ja hädavajalikke kaupu. Teenete eest Soomele on talle annetatud Valgeroosi aumärgi I klassi rüütlimärk.

Tänuavaldus

Hanno Kompuse mälestusraamat „Kustumata nälg kunsti järele . . ." on teoks saanud. Tänan kõiki organisatsioone ja üksikisikuid, kes oma abi või annetustega teose väljaandmist toetasid. Nende panus võimaldas mitte ainult raamatu ilmumist vaid ka Hanno Kompuse mälestusfondi loomist Eesti Sihtkapital Kanadas juures meie kujutavtaide viljelemise toetuseks.

Veelkordne tänu!

RAHEL OLBREI KOMPUS

„Rajaleidjate" lipkonna 22. aastapäev

„Rajaleidjate" lipkonna aastapäev ja ühtlasi ka Vanematepäev toimusid 16. apr. Peetri kiriku ruumes. Toodi lipud sisse ja süüdati küünlad. Südamliku, noortele arusaadava ja pühaliku palvuse pidas lipkonna hingekarjane õp. Oskar Puhm. Lipk. vanem gdr. Ene Runge andis noortele tulevikuks kaasa mõtte: hooli oma ligemisest armastusega.

Aasta tublima hellakese rändauhinna omandas sellel aastal Tiina Sermat, gaidide oma — Linda Kivi. Parimaks salgaks osutus „Päikesekiirte" salk, juhiks Kai Tüll. Parima rühma kohta jagasid „Virvatuled" — juht Vivian Mägi ja „Linnutee" — juht Ester Mihkelson.

Hellakese kiitusekirja said: Tiina Sermat ja Marina Van der Veen. Gaidide kiituskirja Vivian Birk, Kaari Eistrat, Piret Jõgeda, Kristina Kingisepp, Linda Kolli, Linda Malkk ja Vivian Oder. Parimaks õnnetaalri müüjaks osutus Tiina Pärnsalu 113 õnnetaalriga.

Juba teist aastat võistlevad lipkonna üksused omavahel laulmisega lipkonna auvanema Meeli-Ann Tanner'i poolt annetatud rändauhinnale. Võistlus oli pingeline ja võitjaks tuli sellel aastal hellekestepere „Sädemed". Rändauhind anti üle Vanematepäeval.

Hellakeste III järgu õiendasid: Lisa Kald, Riina Kindlam, Anita Kivi, Pia Kori, Ingrid Kängsepp, Mari-Ann Kängsepp, Marina Van der Veen. Hellakese II järgu: Tiina Lomax, I järgu: Marika Tamm ja Kristi Lüdig. Gaidide II järgu: Tiina Tigane, Christine Kingisepp, Vivian Oder, Piret Jõgeda, Vivian Birk.

Lipkonna tänu ja lugupidamisega alatise abivalmiduse eest annetati gaidide sõprusmärk pr. Marie Valgele.

„Rajaleidjad" tähistasid ka õp. Oskar Puhmi 65. a. sünnipäeva ja kinkisid temale kauni, eestipärase nahkeseme ning pr. Meeta Puhmile kimbu nelke.

Möödunud aastal loodi vanemgaididele uus aste „rändurid", keda kutsuti varemalt pika nimega — „nooremad vanemgaidid". Eeskavalises osas esines rändurite „Linnutee" rühm toreda, Torontos ainulaadse nukuteatriga, mis on „Rajaleidjates" tegutsenud juba palju aastaid. Sama näidendiga oli esinetud ka Toronto Eesti Lasteaias.

Gaidrühm „Tulilinnud" esitasid loo, kuidas gaidlus Aafrikas algas. Gaidrühm „Virvatuled" laulsid kaks laulu. Vanemgaidid „Virmalised" esinesid naljaga: „Tüüpiline lugu".

Tänu virkadele pereemadele, eesotsas pr. Niina Kivi'ga toreda kohvilaua eest. Üks edukas tööperiood on lipkonnal peaaegu seljataga. Ees on veel jüripäev ja siis — Suurlaagrisse Kotkajärvele 16.—24. juulini.

„RAJALEIDJAD"

TOETAGE MEIE
VABADUSVÕITLUST
oma panusega
EKN-ule Kanadas!
958 Broadview Ave.,
Toronto 6, Ont.

ESTO MUTUAL FUND, LTD.
Aktsia hind reedel, 15. apr. $4.92
18 King St. E, Suite 207
Toronto, M5C 1C4
Telefon päeval 364-1131
õhtul 925-6812

GUSTAV MUST'a
endine keelteõpetaja
Otsib õde Tallinnas
Palutakse teatada selle lehe talitusse.

VAJATAKSE
LAPSEHOIDJAT
2 päeva nädalas maist kuni septembri lõpuni
1. ja 4. a. lapse juurde Bloor—Royal York Rd. raj. Ülikooli noor teretulnud!
Helistada pr. Anne Linkruus, tel. 233-4743

GAASI- ja ÕLIKÜTETE
parandus ja puhastus
I. TIHANE — 447-9745

PENSIONÄRILE
tasuta sõit mai kuul Atlandi supelrandadesse ja tagasi. Teated: St. Catharines, Ont. P.O. Box 2343, Stn. B. L2M 7M7

Sobiv LEERIKINK eesti noorele on
EESTI KUNST
EKK „Kunstitare" tel. 485-0531

Müüa
KRUNT JÕEKÄÄRUL
Lähem informatsioon tel. 221-6704

PONTIAC — BUICK
GMC UUED AUTOD
Suur valik pruugitud autosid
BILL KUNNAS
PLAZA PONTIAC
BUICK Ltd.
3400 DUFFERIN ST. & HWY 401
(Yorkdale'i ärikeskuse vastas, Torontos)
TELEFON 781-5271

Teen igasuguseid
MAALRITÖID
seest ja väljast, tapeedid ja „Vinyl".
Üle 20 a. kogemused.
Tel. 769-8038

5000 dollarit Eesti Päevade hambarahaks

Eesti Päevade Peakomitee Rootsis alustas tööga

STOKHOLM (EPL) — Rootsis 1980 toimuvate Ülemaailmsete Eesti Päevade Peakomitee pidas oma esimese koosoleku 3. aprillil, kus jaotati ametlikult ametid ja täiendati peakomitee koosseisu. Koosolekul selgus, et Stokholmi Landsting ja linnavalitsus suhtuvad väga heatahtlikult üritusse ja majandusliikmd eelised ei peaks olema halvemad kui Torontos või Baltimores, võibolla soodsamadki.

Näiteks võivad pidustustest osavõtjad nii Rootsist kui ka välismaalt saada väikese sümboolse summa eest nädalakaardi sõitudeks Stokholmi kommunaalse (SL) liiklusvahenditega.

Organiseeritud eestlaskond Rootsis suhtub väga positiivselt suurüritusse! Eesti Komitee on määranud vastavasse ÜEP fondi 10.000.—, REE 5.000.— ja ka Eesti Hoiu ja Laenuühisus otsustas anda toetust kuni 5.000.—, kokku on seega organisatsioonid andnud Eesti Päevade „hambarahaks" $5,000.—. Loodetavasti nende eeskujule järgnevad teised suuremad ja kesksed organisatsioonid Rootsis.

ÜEP esimees Richard Norvell mainis koosoleku avamisel, et peakomitee isikulisel kujundamisel oli printsiibiks rakendada inimesi, kes on võimelised koostööks ja on suutelised neile asetatavate ülesannete läbiviimiseks.

Organisatsioonide koosolek teatavasti valis peakomitee esimeheks Richard Norvelli, teised peakomitee liikmed valiti aga üheskoos. Nüüd jagati ametid peale koopteermist juba ametlikus korras.

Peakomitee abiesimeesteks on Leo Karupää, Aksel Mark ja Ivar Paljak, peasekretäriks Alur Reinans, sekretärideks on Epp Anderson, Ene Kikerpuu, Alfred Põldma ning Anne-Liis Raud.

Majandusala PR-juhiks on Albert Meerik, majandusjuhiks Harri Härm, laekuriks Herbert Iir, juriidiliseks nõuandjaks Jaan Vilval.

Erinevate Peakomitee toimkondade juhtideks valiti: konverentsid — Lola Puusepp, väliskülalised — Aksel Ausmaa, pidustuste ruumid — Leelo Pukk, majutus — Rein Puusepp, noorteüritused — Maria Kiisk, kergejõustik — Tanel Moora, pallimängud — Räit Joandi, maailmalaager — Sven Hanson, rahvapidu —Eldor Velliste, liikumislavastused Ernst Idla ja Ingrid Idla, laulupidu — Jüri Raid, rahvatants — Udo Tohver, kunst — Otto Paju, muusika — Harri Kiisk, kirjandus — Kalju Lepik, kirik — August Raidur, ajakirjandus — Juhan Kokla, rongkäik — Agu Kriisa, eriüleannetega kuuluvad peakomiteesse veel Raivo Randes ja Andres Küng.

Mitmes erialalises osa (nagu laskesport, teater, sõjaveteranide pidu ja kongress) otsustati pöörduda vastavate organisatsioonide poole sobiva isiku leidmiseks.

Ka spordiballi, näituste ja transpordi osas selgub isikuline koosseis järgmiseks koosolekuks.

Otsustati valida Kolmandate Ülemaailmsete Eesti Päevade auliikmeteks ÜEP mõtte algataja ja vaimne isa Toronto 1972 ÜEP peakomitee esimees Robert Kreem ja Baltimore Esto '76 peakomitee esimees Kaljo Popp.

Peakomitee toimkondadel on vaja hulk kaastöölisi. Koosolek otsustas esineda üleskutsega ajakirjanduses kaastööliste leidmiseks.

Ernst Idla leidis, et traditsiooniline „Valguspidu" tuleks seekord asendada moodsa liikumislavastusega, kuna Põhjalas on juuli alul ööd liiga valged.

Endine juhatus Kitcheneris

Üritusi rohkesti kuid rahvast vähe

KITCHENER — Kitcheneri Eesti Seltsi peakoosolek peeti 6. märtsil. Koosolekust osavõtjaid oli üsna vähesel arvul kohale ilmunud. Kuna uue juhatuse valimisel oleks tekkinud raskusi, siis otsustas vana juhatus veel üheks aastaks edasi jääda. Peale ametite jaotust on juhatuse koosseis järgmine: Albert Nigol — esimees, Hugo Allisma — abiesimees, Tammi Ruutopõld — laekur, Linda Kägu — abilaekur, Virve Jõgi — sekretär, Albert Kaldre — abisekretär ja Arnold Voltre — varahoidja.

Seltsi juhatus otsustas oma igaaastased üritusi jõukohaselt siisiki edasi kanda lootuses, et seltsi liikmeskond ka omapoolse panuse annavad ja neist üritustest vähemalt osa võtma tulevad.

Kevadise suurema üritusena on 30. aprillil aset leidev kevadpidu. Peo algus on kell 8.00 õhtul ja pidu toimub Seedrioru peasaalis.

Ettekannetega esineb Ene Rebase tantsu ja näitetrupp Waterloo-Oxford keskkoolist.

See trupp on esinenud korduvalt ja edukalt Kitcheneri eestlaskonnale, Seedrioru suviharja pidustustel ja alles hiljuti ka Toronto Segakoori peo eeskava täitnud.

Tantsuks mängib Georg Iltali 4-meheline orkester. Kohapealsed perenaised valmistavad einelaua võileibade, kookide, kohvi ja karastavate jookidega. Peol toimub loterii.

Järgmisel piihapäeval, 8. mail korraldab K. E. S. emadepäeva koosviibimise noorte ettekannete ja ühise kohvilauaga. Koosviibimise algus on kell 1,00 peale lõunat. Koosviibimine toimub Seedrioru peasaalis. Kõik K. E. S. liikmed ja nende sõbrad teretulnud.

Emadepäeva kõnelejaks on tänavu kohalik noor Krista Kimsto, kes annab meile edasi noorte muljeid ja arvamisi emadepäevast ja tänapäeva ema kohustusi noorte seisukohast vaadatuna.

Ettekannetest võtavad osa Kitcheneri ja ümbruskonna noored, keda kahjuks on arvult vähe järele jäänud. Katkendeid A. H. Tammsaare „Tõde ja õigusest" esitavad kahekõnena Ants Kalm, Liisa Hess, Hillar Jõgi ja Arne Jõgi. Laulu ettekannetega esinevad Hamiltoni Eesti Täienduskoolis käivad kohalikud noored: Ants Kalm, Arne Jõgi, Linda ja Diana Sukk ja kohalik gaidide rühm.

Klaveripaladega sisustavad emadepäeva ettekandeid Ellen ja Karl Toompuu Guelphist ning deklamatsioonidega esinevad Liisa Hess ja Linda Sukk. Peale eeskavalist osa järgneb ühine kohvilaud kõigile osavõtjaile.

Eestikeelsete jumalateenistuste osas on Kitcheneri eestlaskond paremas olukorras kui varematel aastatel.

Nimelt on Hamiltoni Eesti koguduse õpetaja Tõnis Nõmmik pidanud korrapäraseid igakuiseid jumalateenistusi Kitcheneris. Kahjuks on ka siin osavõtt vähene. Kohapeal on praegu käimas ka eestikeelne leer ja 12. juunil õnnistatakse Kitcheneris 5 leerilast: Krista ja Rutt Kimsto, Tia ja Alar Ruutopõld ja Ricky Nigol. Seegi sündmus peaks kujunema kohalikele eestlastele meeldivaks ürituseks.

Canada Council'i stipendium Kristi Allikule

KRISTI ALLIK

Canada Council on andnud $6.000-lise stipendiumi eesti noorele pianistile ja Princetoni ülikoolis kompositsiooni õppivale Kristi Allikule oma erialal doktoritöö tegemiseks. K. Alliku õpingud Princetonis on olnud edukad ja eeloleval maikuul annab ta sisse oma töö magistrikraadi saamiseks.

Oma õpingute kõrval on ta töötanud ka kompositsiooni alal ja ta uuemaid töid on esitanud New Yorgis New Music Ensemble ja Kanadas pianist Jane Coop. Nii kahel lähestikku olnud kontserdil New Yorgis 11. ja 13. veebruaril esitas ansambel tema töö „Trio for flute, clarinet and cello". 15. veebr. toimus Queens ülikoolis pianist Jane Coopi kontsert, kus maailmaklassikute Bachi, Mozarti, Schuberti ja Chopini tööde kõrval oli ainsaks tänapäevaseks tööks K. Alliku „Fragments for piano". Kuna see kontsert toimus koostöös CBC-ga, siis on seda juba raadiosaates ühel korral esitatud ja teine kord on tulemas.

K. Allik lõpetas Toronto ülikooli kompositsiooni alal 1975, on kaks aastat töötanud Princetonis magistrikraadi saavutamiseks ja jätkab nüüd Princetonis õpinguid kompositsiooni alal doktoritöö tegemiseks samuti kompositsiooni alal.

Esimene eesti jumalateenistus St. Peterburgis, Floridas

St. Peterburi linnas, Florida osariigi läänerannikul, toimus suur-reedel kesk-Florida esimene eestikeelne jumalateenistus. Teenis kohaliku Trinity luteriusu kiriku õpetaja Priit Rebane, keda abistas tema isa, õp. Hans Rebane. Kirikulisi oli kolmekümne ümber.

Florida läänekaldal eluneb laiali pillatult umbes 80 kaasmaalast, otseses St. Petersburgi läheduses leidub neid ainult 40 hinge. Enamuses on need hiljuti puhkepalgale asunud isikud ning viimase viie aasta jooksul kesk-Floridasse tulnud inimesed. Paljud neist sooviksid, et emakeelset jumalasõna saaks regulaarselt kuulda ka Tampa-St. Peterburgi ümbruses ning loodavad, et õp. P. Rebasel jätkub aega ja energiat oma suure koguduse kõrval ka oma kaasmaalasi teenida.

Trinity kirik asub St. Petersburgi südalinnas, Neljanda tänava ja Viienda Avenue nurgal. Isikud, kes on huvitatud emakeelsetest jumalateenistustest St. Peterburgis, palutakse võtta kontakti õp. Priit Rebasega, Trinity Lutheran Church, 401 Fifth Avenue, St. Petersburg, Florida 33701, tel. 522-0475 või 822-3307.

National Trust
REALTOR
Kinnisvara müügi või ostu korral helistage
R. TOOTS
tel. 487-3333

TORONTO LINN
SUVINE KELLAAEG
24. aprillist kuni 30. oktoobrini 1977
Linnapea David Crombie on kuulutanud Toronto linnas 1977. aastaks välja suvise kellaaja (Daylight Saving Time), mis algab kell 2 e.l. pühapäeval, 24. aprillil ja kestab kuni kella 2 e.l. pühapäeval, 30. oktoobril.
Linnaelanikel palutakse kellad ja uurid kell 2 e.l. pühapäeval, 24. aprillil tund aega edasi lükata.

H. KIVI
INCOME TAX & INVESTMENT CONSULTANT
TEL. 759-3588
50 MUNSON CR. SCARBORO, ONT.

SOOME AUTOKOOL
Meadowvale Driving School
Sõiduõpetus soome ja inglise keeles. ★ Individuaalne õpetamine. ★ Kogemustega kutseline õpetaja. ★ Tunnid päeval ja õhtul. ★ Tasuta koju järeletulek.
ERILINE TÄHELEPANU NÄRVILISELE SÕIDUÕPPIJALE.
Helistage täna!
Telefon kodus 826-5327, kontoris 675-1692

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8
Tel. 466-1951 või 466-1502
Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

FINN TASTE BAKERY
7 Grantbrook Ave. (Finch Plaza)
(Finchi nurgal, Bathursti ja Yonge vahel)
TELEFON 225-0824
Meilt saate maitsvaid saiu ja küpsiseid pidudeks ja igapäevaseks.
Ari avatud: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—8, laup. 9—4.
(Esmaspäeviti suletud)

Skautide laskevõistlus rändauhinnale

15. aprillil toimus Kanada Eesti Skautide Maleva laskevõistlus Eesti Üliõpilaste Seltsi poolt välja pandud rändauhinnale. Võistlus korraldati Eesti Püssi- ja Püstoliklubi poolt ettenähtud tingimustel kus relvaks oli kal. 22 spordipüss ja märklehed vastavalt spordipüssi laskmise määrusele. Võistluslaskude arv oli 3 × 20 (igast asendist 20 lasku), kusjuures aega oli laskmiseks lamades 15, püsti 20 ja põlvelt 18 minutit.

T. E. Püssi- ja Püstoliklubi eesmärgiks on laskespordi edutamine noorte hulgas. Selletõttu hindab klubi EÜS poolt välja pandud auhinda väga suureks abiks klubi tegevuse elustamiseks ja õhutamiseks. Klubi juhatus leiab, et ainult sellesuguse koostööga ja abiga on võimalik säilitada pärivusi ja neid edasi anda järgmistele generatsioonidele, mistõttu on eriti tänulik auhinna eest ja tahtest laskmist noorte hulgas õhutada.

Võistlused olid mõeldud kõigi skautlike üksuste vahel, kuid kahjuks puudusid võistluselt Lembitu Malev ja Viigingi lipkond. Võistlusel tulid esikohtadele: 1) Allan Seim, 553 silma, võites sellega teistkordselt rändkarika; 2) Peeter Pajos, 527, 3) Elmar Oiling, 497. Kõik kuuluvad Kalevi skautlipkonda.

Vaatamata võistluse raskeile tingimusile oli eriti silmapaistev noor Rob Saarna, kes kordas oma lamades asendi rekordit. Olles alles 15-aastane, on ta pärit laskesporti harrastavast perekonnast, kuid on ka ise innukas laskehuviline ja meie tulevikulootus.

Venelased nõuavad Jaapanisse viidud lennuki eest kahjutasu

TOKIO — N. Liidu valitsus nõuab Jaapani valitsuselt 10,2 miljonit dollarit kahjutasu selle eest, et jaapani võimud monteerisid lahti ärahüpanud lenduri Viktor Belenko poolt Jaapanisse toodud MIG-25 tüüpi lennuki ja andsid selle saladused üle ameeriklastele. Jaapani valitsuse ringkondadest mainitakse, et N. Liit peaks maksma Jaapanile kahjutasu, kuna nende sõjaväe lennuk tungis Jaapani õhuruumi ning jaapanlased transporteerisid lennuki omal kulul sadamasse, kus see toimetati vene laevale.

Skaudinooruse Noorte Aasta

Eesti Gaidide ja Skautide Liitude Keskbürood avaldasid äsja proklamatsiooni, millega kuulutatakse välja Noorte Aasta, algusega skautliku nooruse kevadpühal, jüripäeval 1977. Skautliku nooruse Noorte Aasta kestab kuni maailmalaagrini Lakewoodis, suvel 1978. Torontos algab Noorte Aasta jüripäeva paraadiga pühapäeval, 24. aprillil Moss Park Armory's. Paraadi korraldab presideeriv noorteüksus Lembitu Malev ja paraadi juhiks on Lembitu Maleva rivijuht skm Arnold Kukk.

Paraad algab kell 14.00, kuid noored kogunevad juba tund aega varem. Kõik noorteüksused esinevad paraadivormides ning üksuste lippudega. Paraad algab palvusega, mille järgi toimub mõttesilla kaudu ühenduse võtmine kodumaaga.

Hinnatakse noorte ja juhtide tublidust möödunud talvisel tegevusperioodil ning tehakse liitude ja malevate ringkirjadega teatavaks toimunud edutamised ja teenetemärkide andmised.

Samuti lõpevad talvised võistlused ja antakse üle nende auhinnad.

Paraadi pidulikuks lõppakordiks on noorteüksuste paraadmarss muusika saatel. Muide — Toronto on ainus paik maailmas, kus eestlastel on võimalus näha oma noorust paraadirivis. Kuigi jüripäeva paraad toimus iseseisvuse ajal traditsiooniliselt peaaegu kõikides Eesti linnades, on Toronto praegu ainsaks kohaks, kus viis noorteüksust 200—300 noorega on suutelised imponeeriva paraadi korraldamiseks. Liitude Keskbüroode proklamatsiooni kaaskiri on esimeseks katseks anda Noorte Aastale konkreetset sisu. Seni on piirdutud Noorte Aasta nimetamisega ilma sisu ja mõtte juurde tungimata.

Kaaskirjast võib järeldada, et Keskbürood ei kavatse Noorte Aasta puhul ülemaailmselt midagi ette võtta, kuna soovitatakse üritusi ja aktsioone teostada malevatel ja noorteüksustel.

Üksused suudavad aga ainult siis midagi korda saata, kui neis on piisavalt juhte, kes otsese noortetööga seotud ei ole.

Soovitused Noorte Aasta aktsioonideks on järgmised:

1. Selgitada skautliike noorteorganisatsioonide kasvatuslikke ja välisvõitluslikke sihte, mida praegu küllalt ei tunta ega hinnata.

2. Taotleda koostööd ja võimalikku kaasabi teiste eesti organisatsioonide juures.

3. Värvata liikmeteks noori, kes seni pole liitunud skautliku noortetööga.

4. Tähistada eestialase õppetegevuse ja katsetega Eesti Vabariigi 60. aastapäeva.

5. Panna rõhku noorte moraalsele kasvatusele vastavate jutustuste ja palvuste korraldamisega, milleks tulevikus antakse teemasid ja tekste.

6. Tutvustada ajakirjanduse kaudu meie noorteüksusi ja nende tegevust.

7. Kaasa tõmmata noortetööst eemale jäänud endisi juhte.

Ülesanded on olulised ja küllaltki suured. Kui skaudinoorus nendega toime tuleb, siis on Noorte Aasta juba ette korraldamist väärt.

Jüripäeva paraadist osavõtjatel on vaja tähele panna kellaaja muudatust, sest pühapäeval kehtib juba n. n. „daylight savings time" ning kell on lükatud üks tund ette. Moss Park Armory asub Toronto all-linnas Queensi ja Jarvise (NE)-nurgal.

Huvitav eeskava Hamiltoni Eesti Segakoori ballil

Tollal, kui enamusel laulukooridest on aastakontserdid selja taga ja närv nõnda öelda „lõdvaks lastud" tõuseb Hamiltoni Eesti Seltsi Segakooris tegevuspinge iga mööduva päeva ja nädalaga. Koori traditsiooniline kevadball on jõudsasti lähenemas ja nagu varematel aastatel tahab koor ka seekord oma külalistele pakkuda nauditavat kava. See aga nõuab omakorda tööd ja pingutust.

Seekordse balli kava temaatiline ülesehitus peaks paeluma nii vanemaid kui ka noori külalisi, kuna see kirjeldab üht igivana nähtust: kahe noore inimese vahekorda. Loo teeb ka huvitavamaks asjaolu, et see leiab aset mitmel maal — algas Eestis ja lõpeb Kanadas, vahepeatustega Rootsis ning Austrias.

Muusikaliselt on kava õige mitmekesine — kohati operetlik, kohati meeleolulaululine, kohati rahvalaulude kilda kuuluv ning isegi dzhässlikke sugemeid võib leida paaris laulus. Mis puutub ettekannete vormi, siis on ka see vaheldusrikas — solistid Valve Tali ja Hilda Sepp, kas üksinda või duetina, koos kooriga ja ilma. Koor ise ja lisaks veel populaarsed „Helletajad", kes esinevad nii iseseisvalt kui ka üldkooris, sobivad vahelugemised, huumoriga pooleks, on Edgar Kingult ja klaverisaade Eva Rammolt. Kogu seda tingel-tanglit juhatab Olaf Kopvillem. Tantsumuusika eest hoolitseb Bernhard Ruhno oma orkester.

Hamiltoni lauljad loodavad rohkearvulist osavõttu oma tegevusaasta suursündmusest, mis leiab aset 30. aprillil kell 19.30 Royal Connaught hotelli ballisaalis Hamiltonis. Teretulemast!

RISTSÕNA NR. 928

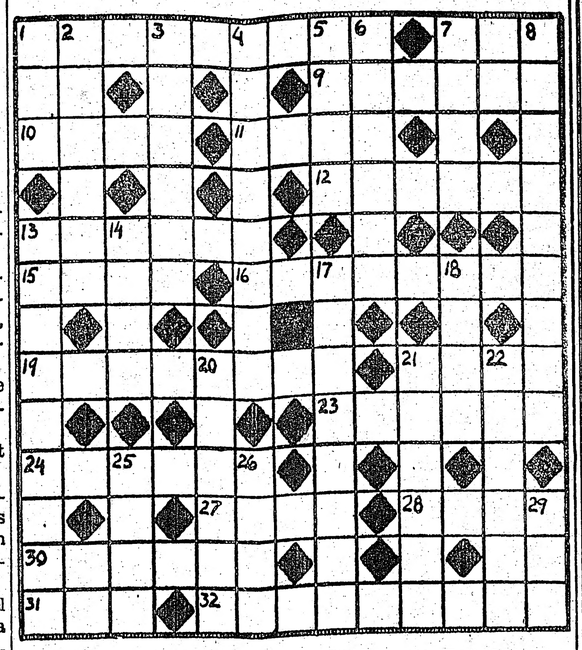

Põikread: 1. Politsei võitlusvahend, 7. Omaaegne raamatusari Eestis (lüh.), 9. Antakse teenete eest, 10. Koha määrsõna, 11. Tola, 12. Sülelema, 13. Teatud tööriistmasin, 15. Hoolas, virk, 16. Väljendus millegi väga ilusa või toreda kohta, 19. Paguluses surnud eesti maalikunstnik, eesnimi ja nimi, 21. Väike puutükk, 23. Saatus, elukäik, 24. Konservkala, 27. Looma kehaosa, 28. Maalikunstnik Eestis, 30. Enesele, 31. Ameerika filmitäht, 32. Ülikooli kohta sageli kasutatud nimetus.

Püstread: 1. Ameerika 19. saj. kirjanik, 2. Mõiste füüsikas, 3. Osa vastuvõtuseadeldisest, 4. Teatud kurjategijatüüp, 5. Hinnaline ese, 6. Tappev, 7. Vedel, lahja toit, 8. Kerged puuehitused (käändevormis), 13. Serveeritakse jookide kõrvale, 14. Mateeria, 17. Sööma, 18. Koondis, ühendus, 20. Väikelinn Eestis, 21. Tekstiiltööline, 22. Lamame, 25. Rida, 26. Kuiv puukäsn, 29. Inglise tiitel.

RISTSÕNA NR. 927 LAHENDUS

Põikread: 1. Kallas, 5. Tihnik, 9. Esitama, 10. Star, 11. Aime, 13. Taat, 15. Erim, 17. Eba, 18. Petis, 21. Ine, 22. Ringi, 23. Asend, 24. Pühad, 25. Ulila, 27. Araks, 30. Nún, 31. Rabat, 34. Haa, 35. Edna, 37. Otsa, 38. Anum, 40. Auto, 42. Uuendus, 43. Siinse, 44. Aretus.

Püstread: 1. Köster, 2. Lett, 3. ASA, 4. Sirge, 5. Taani, 6. Imi, 7. Hame, 8. Kalmed, 10. Saan, 12. Erie, 14. Abielud, 16. Innukas, 18. Pipar, 19. Tahab, 20. Sadat, 25. Unetus, 26. Inna, 28. Ahto, 29. Saatus, 32. Armee, 33. Avada, 36. Anun, 37. Otse, 39. Uus, 41. Uur.

VINEERID

Üle 70 erineva sordi kohapealseid, haruldasi ja eksootilisi vineere.

PLYWOOD & HARDBOARD saetakse teie soovikohaselt

ÜLMIA puutööriistad, tööpingid & Contact cement, tiikpuu-õli, „water stains", äärekaunistused, inlay, marketrii tarbed.

THE PLYWOOD SHOP
142 Davenport Rd. (tagahoovis)
921-9505

„VABA EESTLASE" TALITUSES

RAAMATUID

müügil	Hind $	Saatekulu ¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumeliitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Karin Saarsen — Lohengrini lahkumine	4.50	15
„Trilun" üksiknumbreid	1.25	
K. Inno — Tartu University in Estonia	8.50	40
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	3.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	85
Leho Lumiste — Alamuse Andres — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
T. Tamm — Need teod süüdistavad II	5.—	40
A. Käbin — Vaim ja muld	10.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20

RAAMATUID LASTELE:

Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	35

ARVI KORK

MEHHIKO TEEL

1.

I PEATÜKK: KIIV

Päike oli pealelõunasse jõudmas, kui võõras auto mu maja ees peatus. Istusin parajasti taga-aias varakevadist päikesepaistet nautimas, särgihõlmad lahti ja kruus „Henningeri" lauanurgal. Nägin, kuidas kaks noort, pikajuukselist selli autost välja astusid, ja mu käsi kobas puusale, püstolipära järgi. Sest need sellid näisid kaunis kahtlased tüübid — mis oli neil siia asja? Ega nad viimaks mu naha kallale ei tulnud kippuma? Inimesel võib ju vaenlasi rohkem olla, kui ta teab arvata. Käs peaksin läbi tagaukse majasse pagema ja sealt neile vastu hakkama, enne kui nad mind märkavad — vana briti traditsiooni järgi olevat ju ühe inglase maja tema kindlus, ja kuigi ma just päris inglane ei olnud, elasin ma siiski inglise seaduse all olevas maas ja olin ise veel selle seaduse ülalhoidja.

Aga üks sellidest oli juba mind märganud ja tuli pikkade sammudega mööda majakõrvast sõiduteed minu poole.

„Halloo, vanapoiss", hüüdis ta, „ah seal sa oled — pidime juba tagauksele taguma hakkama!"

Nüüd tundsin ma tuleja ära — noor Kiiv oli see, mu endine kutsekaaslane ja käealune. Teenisime mitmed head aastad ühes ja samas jaoskonnas, tema konstaablina, mina seersandina. Ja ka väljaspool teenistust olime me läbi käinud — jahil ja suusatamas. Aga siis võttis ta naise, ostis maja, laskis end kuhugi teise jaoskonda ümber paigutada ja kadus mu silmapiirilt. Olin kuskilt lugenud või kuulnud, et ta olevat hoopis meie linna politseimeeskonnast ära läinud ja kuskil mujal tööd saanud. Ja nüüd oli sell järsku siin.

Raputasime käsi ja patsutasime teineteisele õlale. Ka see teine noor sell loivas pikkamööda ligemale. Nägin, et poisid olid päris ühte nägu. Mõlemad olid umbes kuuejalased, tüseda kehaehitusega tüübid — andsid paraja politseimehe mõõdu välja. Ainult et politseinike jaoks olid neil juuksed liiga pikad, sorakil üle kõrvade ja otsaga kaelal. Meie maal ei ole sellised politseisoengud lubatud. Võibolla Hollandis, Rootsis ja isegi Lääne-Saksas, aga mitte meie Kuninganna-maal. Kui politseimees mitte just narkootika-osakonnas ei töötanud ja seetõttu lohakas välja ei näinud.

„Oled sa mu venda kohanud, Harv? Vist mitte — see siin on Paul." Ta hääldas nime inglisekanada moodi — Paal. „Paal, see siin on seersant Kork, olen temast sulle rääkinud."

„Yeah", ütles Paul, „how ya doin', man." Ta sirutas ka kämbla. Oli päris kõva käega poiss, nagu Kiiv isegi. Siis õngitses ta taskust tüki valget pappi ja ulatas selle minu poole. Võtsin kaardi vastu. Selles seisis trükitud:

„Paul & Keeve Upping, Private Investigators"

Silmitsesin seda kaarti pisut nagu umbusklikult. Mis mäng see siin oli? Tulid nad mulle mingit kohtukutset tooma?

„Oled sa, poiss, tõepoolest privaat-piiluriks hakanud", pöördusin ma uuesti Kiivi poole, „või teete te ainult nalja?"

Paul vastas oma venna eest.

„Nali on siit kaugel, seersant Kork – oleme siin tõsise asja pärast. Kiiv seletab teile pikemalt — ta on juba ligi aasta minu juures tööl."

Pakkusin siis sellidele oma aialaua pärest istet ja läksin tõin toast veel paar pudelit Henningeri. Möödaminnes silmitsesin sellide autot ka. Tuliuus „Pacer" oli see, nii umbes neljatuhande lataka ümber väärt, võibolla veidi rohkemgi. Privaat-piilurite äri paistis siis õige hästi minevat. Teadagi — tänapäeval on palju lahutusprotsesse käimas, sealt nad suuremalt osalt endale mammonat muretsevad. Sellist detektiivitööd, nagu te televisioonist näete, on privaat-piilureil meie maal vähe, selle teevad enamasti päris-detektiivid ära. Muidugi Kiiv on ju terava peaga poiss, aga mis pärisdetektiivi töösse puutub, siis on ta ju ikkagi veel päris roheline. Sellist asja ei õpita üleöö, ega õhtukursustel kohalikus rahvaülikoolis. Olgugi et ta juba aasta aega olevat oma venna detektiivbüroos piilumiskunsti õppinud.

Kui õllepudelitega alanurga tagasi astusin, nägin, et mu kaks külalist olid omad pead küürakil kokku pannud ja näisid millegi üle kaunis ägedasti vaidlevat. Jah, ma tundsin Kiivi teravat temperamenti hästi — poiss kippus vahel planvatama kui aatompomm. Paar korda olin pidanud ametialal tema kohta kaebusi vastu võtma. Ja kui ta vend samasugune tuisupea oli, siis . . .

Tõmbasin pudelitel punnid pealt, asetasin õllekruusid sellide ette lauale ja valasin sisse. Sellisel kevadisel kuumal päeval kulub ära. Kiiv valaski endal kohe kannutäie kõrist alla, nii et vahumüts osalt hõreda vurru-hakatuse taha pidama jäi. Paul oli tagasihoidlikum. Ja kuidagi valvsam.

Valasin Kiivi kruusi uuesti täis, ja ta viskas sellegi ära. „Na zdorovie!" ütles ise. Olin talle seda vana venekeelset tervisejoomist kunagi õpetanud, kui suusaonnis vodkat jõime. Saksapärase õlle juurde oleks küll rohkem „prost" ära kulunud, aga või tema seda vahet tegi. Üks välismaine jobin kõik.

„Kas vahel malet veel mängid kah?" küsisin. Olin talle vanasti malemängu õpetanud, poisil paistis selliste asjade jaoks pead olevat. Hiljem kippus juba mulle endalegi pähe tegema. Enne kui ta meie jaoskonnast minema kolis.

„Pole palju aega", selgitas Kiiv, oma vahuring ülahuulel.

„Ah vend paneb sind nii kibedasti tööle, et enam maletki pole aega mängida, mis?" imestasin mina, nüüd jälle istet võttes, „sel ajal, kui veel koos tööl olime, ja sa veel ka õhtukoolis käisid, oli meil veel siiski mahti vahel suusatama minna ja maletki mängida. Sel juhul oled küll vihma käest räästa alla sattunud, nagu öeldakse."

Selle jutu peale Kiiv naeratas nagu pisut hädiselt ja võttis nue sõõmu õlut. Ta vanem vend ja tööandja jäi surmtõsiseks. Kiiv võis umbes kakskümmendviis olla, vend vist kolm-neli aastat vanem. Kuidagi enesesse-tõmbunud ja kivise näoga. Silmad nagu kaks kildu halli klaasi.

„Meil pole aega palju lobiseda", ütles ta siis, võrdlemisi järsult, „Kiiv, palun läheme asja juurde."

„No minugi poolest", arvasin mina, „kui teil nii kibekiire on. Minul endal on täna vaba päev."

„Ärge muretsege, seersant Kork", vastas see vidukil silmadega Paul, „maksame teie aja kinni, meil on expence-account selliste asjade tarvis, ja meie ei soovi ilma asjata teie aega raisata. Mis ühe politseiseersandi tund nüüd maksab? Viis dollarit? Või kuus?" Ja õrgitas käe tahatasku poole, nagu rahakoti järgi haarates.

Nii nii, see tolmuahv kippus oma jutuga pisut nagu teravaks minema. Kellega ta siis arvas et ta siin lõppude-lõpuks õiendas? Torkasin endale sigari näkku ja ootasin, nagu vanemseersant kunagi, et mõni junioridest hüppab tuld otsa andma, kui poisid väljagi ei teinud, andsin endale ise tuld, puhusin mõned sügavad suitsurõngad ja sihtisin need otse ta hallide pilusilmade vahele.

„Mu kallis härra privaat-piilur", ütlesin talle aeglaselt ja rõhuga, „meie linna politseiseersandi ekstra-tund maksab kaksteist-ja-pool dollarit. Aga oma palgalepingu kohaselt ei tohi me väljaspool teenistust mingit lisatööd teha ega lisatasu vastu võtta — seepärast, kui minuga ametiasjus rääkida tahate, olen ma hommikul kella kaheksast alates X-jaoskonna kontoris. Head päeva, ja head reisi."

Paul tõusiski järsult püsti.

„Teeme minekut, Kiiv — ütlesin sulle ju, et selle selliga pole midagi peale hakata."

Aga Kiiv ei olnud veel valmis lahkuma.

„Mine auto juurde ja oota mind seal!" kamandas ta, „me räägime selle asja ise sirgeks."

Ta kasutas kaunis käskivat tooni, mehe kohta kes ise teise juures tööl pidi olema.

Aga Paul ei hakanud vaidlema, vaid läkski pikkamööda oma sõjavankri poole tagasi.

„Ära pane teda tähelegi", pöördus Kiiv nüüd jälle minu poole, „ta ei oska inimestega ümber käia — seepärast peame sina ja mina selle asja ise ära ajama. Mina olen meie firma diplomaat!"

Pidin selle jutu peale pisut nagu muigama. Kui ta need korrad kõik meelde tuletaks, mil ma ta pahanduste käest päästsin, kui ta inimestega ümber käimise juures neile pahatihti silmade vahele kippus valama, siis on nende firmal küll uut diplomaati tarvis. Võibolla ongi ta selleks siin, et mind ametisse palgata?

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
725 Don Mills Rd. Suite 402
Don Mills, Ontario
483-6308, 429-4944

World famous Pianos
Hea klaver on
eluaegne investeering!
Suur valik tanduva
hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika
instrumendid.
REMENY
HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West
Toronto, tel. 863-1966

Aleksis Ranniti „armastuslugu" raamatuga

Luuletaja kirjutab Yale'i ülikooli ajakirjas oma tööst kuraatorina

Yale ülikooli ajakirja „Yale magazine and journal" avaldas oma veebruarikuu (nr. 6) numbris pikema Aleksis Ranniti kirjutuse Yale'i Slaavi ja Ida-Euroopa kollektsioonides olevaist aardeist, mis on haruldaste väärtuste koguks teadlastele ja ajaloolastele. A. Solzhenitsõn kirjutas 1976. a. novembris Yale'i ülikooli Slaavi ja Ida-Euroopa kollektsiooni külastamise puhul, et „ma olen rõõmus, et mul oli ligipääs Yale'i ülikooli raamatukogu Slaavi ja Ida-Euroopa kogudele kuna Yale'il on suur arv materjale, mis pole mitte kättesaadaval teistes raamatukogudes ja mida ma poleks kunagi näinud või saanud kasutada elades N. Liidus."

Artikli esiküljel on foto väikesest Joseph Conradist, pildistatud 1863 Krakovis kui ta isa oli venelaste poolt vangistatud osavõtmise pärast poolakate ebaõnnestunud mässukatsest.

A. Rannit vestleb artiklis mille originaalne pealkiri oli „Elavad raamatud, elulised arhiivid" oma „armastuslugu" raamatuga. Kuna see kirjeldus toob huvitavaid üksikasju meie tuntud luuletaja elust, toome selle mõningase lühendusega:

„Olin kuus aastat vana kui kuulsin kuidas mu vanem õde arutles mida anda ühele poisile tema sünnipäevakingiks. Minu õde tegi ettepaneku raamatu kinkimiseks. Ta sõbratar hüüatas: „Aga tal on juba üks raamat!"

Sel ajal minul oli kuus või seitse raamatut ja nagu uhke professor ma mõtlesin kui vilets selle poisi elu peab olema, kel on ainult üks raamat ja kui võõrastav mu õe sõbranna arvamine, et ühest raamatust on küllalt.

Nüüd on mul üle 6000 raamatu mu isiklikus raamatukogus ja ma ei olegi nii õnnelik kui mul oli neid ainult kuus või seitse.

Mu ema jutustas mulle, et kui mul olid hambad tulemas, ma imesin igasuguseid asju, kaasa arvatud kustutatud lubi ja potitegija savi. Mõnikord ma olin katsetanud oma noori hambaid nahköitega. Üks selline raamat juhtus olema mu ema hinnatud koopia Goethe „Rooma eleegiad", kogu tema erootilisest luulest, üsna viletsalt tehtud Sextus Propertiuse suurepäraseile poeemidele Cynthiast, kes oli erakordselt ilus kurtisaan ja mitmekülgne saatja. Kui mul olnuks võimalus kohtuda Freudiga, ma arvan, mida ta mulle öelnuks („Mu armas Rannit, „Rooma eleegiate närimine on kindlasti akt alateadvuslikust seksuaalsest kirest"). Aga minu lapselik atakk Goethele peaks olema tõlgendatud kui mingi heroiline tegu isiklikust kadedusest. (Kirjutan vahetevahel värsse).

Ma võin öelda, et olen käinud senisest elust läbi raamatukogu teenistujana, õpetajana, kirjanikuna, majavärvijana ja saapaviksijana ja ma loodan, et Apollo hoiab mind selliselt mu eluteekonna lõpuni.

Minu paljuköiteline „armulugu" raamatutega jätkus kogu minu algkooli aja ja oli inspireeritud asjaolust, et ma kasvasin kolme keelega: mu kodukeeleks olid eesti, saksa ja vene keeled. Mu vanemad andsid mulle raamatuid neis kolmes keeles mu kolmekülgse hariduse teostamiseks. Juba noorena ma muutusin „raamatukoiks" ja olen eelistanud alati üle kõigi teiste sõprade just raamatute seltsi. Inimsõprus on piiratud, aga intiimne lähedus nahka, kalingorisse või paberisse köidetud raamatuga on piiramatu.

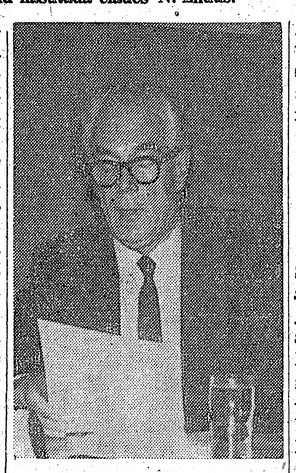

ALEKSIS RANNIT

Klassikalises gümnaasiumis, kus ma õppisin ka prantsuse ja ladina keelt, mu huvi raamatute vastu kasvas illustreeritud väljaannete jumaldamiseks, eriti need kus oli reproduktsioone joonistustest või puulõikeist. Pärast seda ma olen katsetanud selles kaise, kuigi tulemusteta. Sel ajal ma hakkasin õppima kirjakunsti, mis omakorda viis mind selleni, et minust sai kalligraafia treener.

Mu väärtuslikem kokkupuude graafilise kunstnikega on olnud nendega, kes on minu raamatuid illustreerinud nagu Käthe Kollwitz, Eduard Wiiralt, V. K. Jonyas, Braque ja J. Hnizdovsky.

Elades Tartu ülikoolilinnas, Eestis, ma sageli möödusin ja hiljem kasutasin Tartu ülikooli raamatukogu, mis on paigutatud ükskord uhkeisse ja vaid osaliselt restaureeritud 14-da sajandi gooti katedraali. See on ehitatud kõrgele mäele, vana pargi keskele, mis oli muiste püha mets eestlasile. Müstiline ja suurepärane, see ehitus täitis mind kartuse, respekti ja imetlusega. Tsaarivene valitsuse ajal Eestis 1721—1918 see raamatukogu oli suurim Peterburi raamatukogu järel Venemaa impeeriumis. Ma kasutasin seda ise üliõpilasena. Hiljem olen olnud seotud Biblioteque Nationale, Preussiche Staatsbibliothek, British Museum ja Vatican raamatukogudega. Ma olin üllatatud ja rõõmus kogedes kui palju vastutulelikumad on Ameerika raamatukogud ja nende teenistujad oma lugejaile võrreldes Euroopaga.

Minu viis aastat New Yorgi avalikus raamatukogus, kus ma töötasin kunsti kui ka slaavi raamatukogundajana, jätsid mulle rikkuse mulje.

Kui mind 1961. a. nimetati Yale'i ülikooli Slaavi ja Ida-Euroopa kollektsioonide kuraatoriks, siis peeti kogu seitsmendaks või kuuendaks riigis. Täna on need kollektsioonid parimate hulgas. See pole muidugi üksinda minu töö tulemus. Ma olen pidevalt saanud toetust neljalt ülikooli raamatukogundajalt ja mitmelt teaduskonna liikmelt.

Arhiive kujundades oli mul abi Beinicke raamatukogu juhatajalt. Yale oli, ja on veel praegugi inglise orientatsiooniga. Raamatukogu juhataja kuulas alati tähelepanelikult minu ideesid Vene ja Ida-Euroopa haruldaste raamatute ja käsikirjade kogu loomiseks. Minu ülesanne oli määrata mida just koguda.

Minu saabumisel olid Yale'is juba mitmed tähtsad arhiivimaterjalid Vene ajaloost, kuid näis olevat parem jätta peamine vastutus sel alal mõnele suurele kollektsioonile, mis oli juba olemas nagu Hoover Instituut Stanfordis ja Columbia ülikoolis. Kuigi ma jätkasin haruldaste ajaloolise dokumentide otsimist, ma otsustasin, et Yale peaks olema esmalt keskuseks vabas maailmas vene kirjanduse arhiiviks 20. sajandil. Kuigi Yale'il oli suur osa üldise slaavi ja ida-euroopa uurimisteks poliitilises teaduses või ajaloos, oli selge et rõhk tuli panna vene kirjandusele ja keelele.

Mitmed tuntud kujud 1917. a. emigrantide hulgast, kui kommunistliku Venemaa jätsid kaks miljonit inimest, olid juba surnud.

See oli genèratsioon, kuhu kuulusid Shaljapin, Stravinsky, Chagall ja Kandinsky ja kes hoidsid oma surnud omaste materjale oma käes. Keskne kuju sellest emigratsioonist oli Ivan Bunin (1870—1953), esimene venelasest Nobeli kirjanduslaureaat (1933). Korjates materjale arhiividest ma otsustasin kontsentreeruda just Bunini ja ta kaaskirjanike, mõneti nooremate kirjanike kohta andmete kogumisele. Reisides läbi Euroopa ülikooli tõlesandel ja võttes osa mitmesugustest rahvusvahelistest konverentsidest ja kirjanike kongressidest, see andis mulle võimaluse külastada mitmeid juba surnud kirjanike perekondi. Mu ülesanne oli sellevõrra muutunud kergemaks, et mu tööd olid tuntud vene kirjanduslikes ringkondades vene luuletaja Igor Severjanini tõlkes, kes oli tõlkinud vene keelde mu kaks värsikogu ja mitu esseed moodsast vene luulest ja kunstist.

Kuigi ma reisisin palju, siiski esimene märgatava tähtsusega leid ei tulnud kaugelt kohtadelt. Mu sõber Nina Berberova, sel ajal vene keele õpetaja Yale'is, andis üle oma surnud abikaasa Vladislav Khodasevitshi (1886—1939) paberid koos oma kirjadega, keda Vladimir Nabukov peab 20. sajandi suurimaks vene luuletajaks. Tema kollektsioon moodustas südamiku äsjaasutatud vene kirjanduse sektsioonile.

Järgmine annetus tuli prof. Jüri Ivaskilt, Massachusetts'i ülikoolist, kes on vene luuletaja ja kirjandusajaloolane, keda ma olen tundnud juba 1936. aastast.

Kollektsioonis oli varsti materjale sellistelt tuntud isikuilt nagu G. Adamovitsh, F. Stepun, Y. Annekov, R. Goul, A. Sedyk, B. Filipov ja mitmed teised. Möödunud sügisel me tegime ebatavaliselt suurepärase ostu, saime 858 ühe vene parima luuletaja K. Balmonti seni avaldamata kirja. Väiksemaist leidudest on märkida M. Gorki, W. Kandinsky, A. Remizovi, V. Nabukovi jt. materjale, On huvitav märkida, et kuni oma kokkupõrkeni E. Wilsoniga 1965, Nabukov ütles, et ta kunagi ei lugenud teoste kohta kirjutatud arvustusi. Aga mõnest ta kirjast, mis nüüd Yale'i omadused, selgub, et ta hoolikalt jälgis oma teoste kohta avaldatud arvamusi ja mõnel juhtumil protesteeris nende hinnangute üle.

Vaatamata minu kirjanduslikule huvile, ma olen ostnud ja soovitanud teatud ajalooliste materjalide oste.

Dramaatilisemad on Alexander Kesküla materjalid, kes korraldas kokkusaamise Lenini ja Berni saadiku vahel, mis viis Lenini kokkuleppele Saksa valitsusega ja võimaldas Leninil asuda oktoobrirevolutsiooni teostamisele.

Samuti on hinnaline tsaari salapolitsei ülema kindral A. I. Spiridovitshi päevik, kus on tehtud Nikolai II ja keisri perekonna, hoovkonna, sõjaväelaste ja teiste, kaasaarvatud ka Rasputini kohta tehtud märkusi.

Viimastel aastatel Yale'i ülikooli raamatukogu on kogunud olulise tähtsusega kollektsiooni slaavi arhivaalidest ja trükiteostest, peamiselt venekeelseid. Enamus neist on kingitustena saadud. Need kirjad, dokumendid, raamatud, käsikirjad hõlmavad laia ulatuse uurimise aladest, käsitledes kultuurseid, sotsiaal-poliitilisi ja ajaloolist aktiivsust mitmel maal 19. ja 20. sajandil. Palju neist raamatuist ja dokumentidest on kättesaadaval vabale maailmale Yale'i ülikooli kaudu, mida tõendab arvukas uurijate tulek Yale'i. Nende hulgas on magistri- ja doktoritööde tegijaid Ühendriikidest, Kanadast, L.-Ameerikast, L.-Aafrikast, Austraaliast ja Euroopast. Palju tähtsaid õpetlasi ja kirjanikke on andnud Yale'i slaavi kollektsioonile kui tähtsale materjalidekeskusele kõrge hinnangu.

Viimane tähtsam külaline oli A. Solzhenitsõn, kes veetis möödunud sügisel kümme päeva neid kollektsioone uurides, mis puudutavad just ta teoksil olevaid ajaloolisi teoseid.

Oma tugeva vaimuga ja impulssiivse iseloomuga ta töötab täpselt ja väga organiseeritud viisil. Vaadates tema korrektse käsikirjaga kirjutatud kaarte ja märkmeid, ta tuletab meelde oma varajasemat kutset matemaatikaprofessorina.

Kas ma olen rahul oma tööga? Jah, õnnelik on inimene kelle elukutse ja harrastus ühtuvad. Kas mul on veel realiseerumatuid unelmaid? Ja. Mõnikord õhtuti üksinda töötades kaunilt paneelitud slaavi lugemistoas Sterling Memorial Library ruumes, mulle meenub Düreri gravüür piibiteadlasest St. Jeromest, keda on portreeritud oma mungakongis koera ja lõviga.

Ma tean, et koera ei tohi tuua raamatukogusse. Aga lõvi? Kui tore võiks olla omada lojaalset heaiseloomulist lõvi lamamas ruumis ja vaikselt valvamas lugejaid, et nad pööraksid raamatute lehekülgi hellalt ja ettevaatlikult ega vigastaks köidet. Üksinda raamatute ühiskonnas mul on võõraid unelmaid ja ma kahetsen, et ma mitte pühak ei ole ja et mu sõber ülikooli raamatukogude ärijuht L. J. Volpi ütleks mulle: „Aleksis, meie rahakott pole küllalt sügav lõvi ostmiseks"."

Artikli juures on fotokoopiaid haruldaste raamatute palgelehtedest, W. Kandinsky kiri A. Stieglitzile, poola luuletaja Kochanowski (1530—1584) luuletuskogu palgeleht, K. Balmonti kiri printsess Dagmar Shakhovkajale, tsaari salapolitseiülema päevikulehekülg 2. märtsist 1917, mil Nikolai II troonist loobus.

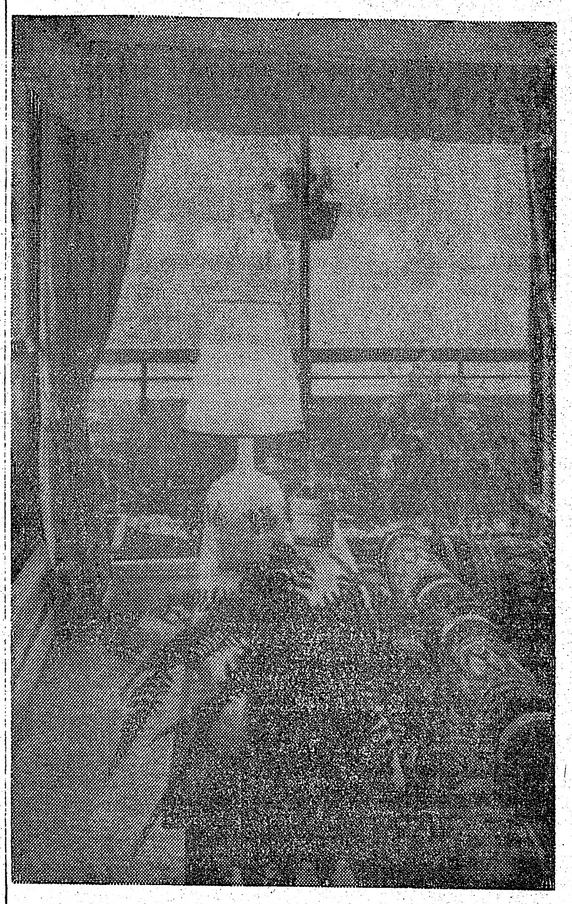

Saksa vaipade ja kardinate kaubamaja MODERN RUGS
DRAPERIISID VALMISTATAKSE KA TELLIMISE PEALE
162 OAKDALE RD. DOWNSVIEW, ONT. TELEFON 745-0507

Film eesti fotograafiast

Nõukogude lehtede järele on Tallinnas valminud 10-minutiline film eesti fotograafia ajaloost pealkirja all „Hetked". Filmi valmistajad olid teinud võtteid muuseumides ning eraisikute kogudes. Huvitavamaid fotosid avastati Türi end. fotograafi A. Treufeldti juures, kes praegu elab Hagudis. Tal oli fotosid isegi sajandi algusest Mandzhuurias, näiteks juhtumitest, kus sealsete rõõvlite — hunhuuside päid mõõgaga maha raiutakse. Paide muuseumis pildistati 1850-ndast aastast pärinevat dagerrotüüpiat.

Ontario järve tindid söögiks kõlbmatud

TORONTO — Ontario järve tindid (smelts) on jälle randa tulekul ja igaaastase tava kohaselt on tuhanded kalamehed ootamas, et neid püüda. Ontario ametivõimud on siiski inimesi hoiatanud, et kalad sisaldavad ohtlikult palju Mirex- ja PCB- (fenooli) kemikaale, mistõttu kala võib süüa ainult vähesel määral, hoopis mitte aga lapsed ega rasedad emad. Tintide tulek rannale on Simcoe järve suunduvais ojades juba alanud möödunud neljapäeval. Tavaliselt toimub see siis kui vee soojus tõuseb 4 Celsius-kraadile ja lõpeb kui vesi on soojenenud 9 Celsius-kraadini.

Kõige rohkem Mirex-ainet ja fenooli on leitud Burlingtoni lahest ja Port Hope lähedusest, aga seda on olnud ka väga palju Pickeringi ja Rouge River kohal Toronto idapool.

N. Liidu vormiriietus Ühendriikide manöövril

N. Liidu T-62 tanke ja AK-47 automaatpüsse, samuti nõukogude sõdurite vorme kasutatakse tuleval aastal Ühendriikide sõjaväe manöövreil. Iisrael on laenanud Ühendriikidele N. Liidus valmistatud relvi, mis saadi sõjasaagiks 1973 lähis-idas peetud sõjas.

Ameerika asjatundjad on uurinud relvi. Relvi kasutavad sõjamanöövris „nõukogudelastena" esinduvad ameerika sõdurid. Nende riietuse ja relvade kasutamine tegevat manöövri tõepärasemaks, ütlevad asjatundjad. Vastase varustuse kasutamine annab sõdureile teadmisi vastaste nõrkadest kohtadest ja harjutab sõdureid ja juhatajaid neid oma eduks kasutama.

Uus kooliõpikute varustamise süsteem kodumaal

Kui enamuses läänemaailma maades varustatakse koolilapsi tasuta raamatutega, siis nõukogude Eestis mindi alles nüüd üle olukorrale, ja pealegi esimesena N. Liidus, kus kõik õpilased kuni 8. klassini (viimane kaasa arvatud) hakkavad kooliraamatukogudest õpikuid saama tasuta kasutamiseks. Erandi moodustavad 1. klassi õpilased, kellele jäävad nende esimesed õpikud mälestuseks. Praegu tehtavat ettevalmistusi, et ka keskkoolides osaliselt sellele süsteemile üle minna. Kogemused olevat tõestanud, et õpikuid peaaegu kunagi alles ei hoitavat ning nüüd on võimalus kokku hoida paberit, millele on võimalik uusi teoseid trükkida.

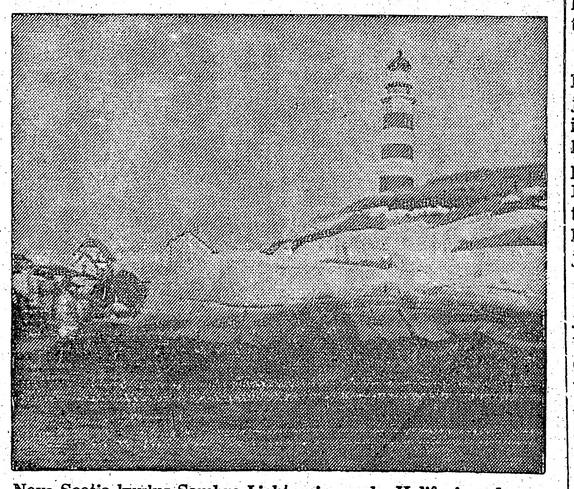

Nova Scotia kuulus Sambro Light, mis asub Halifaxi sadama sissesõidu lähedal, on kõige vanem käigusolev tuletorn Kanadas. Sambro Light ehitati 1759. aastal ning tuletorni tuli paistab 17 miili kaugusele Atlandi ookeanis.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 21. aprillil 1977 — Thursday, April 21, 1977

KIREV MAAILM

STOKHOLM — Rootsi kaubalaev „Immen" hukkus 40 km põhja pool Gotska Sandöt müstilistel põhjustel. Laev sai äkki löögi altpoolt ja hakkas kohe vajuma. Hoolimata halvast ilmast suudeti laeva meeskond kummipaatidelt päästa helikopteri abiga. Laeva hukkumisega seoses olnud asjaolusid uuritakse. Ei saa olla tekemist mingile kaljule sõitmisega, kuna kaljusid seal pole. Rootsi sõjalaevastiku poolt on teatatud, hukkumiskohal polnud sel ajal ühtki Rootsi allveelaeva.

DALLAS — Pornograafialaine on nüüd jõudnud ka pagaritööstusse. Dallase pagar Don Lundy on hakanud nimelt valmistama „pornokooke", millede läbimüük olevat rekordiline. Tema ettevõttes valmistatakse iga nädal peale selle 20—25 tellimise peale valmistatud pornokooki „soovikohaste stseenidega".

KAMPALA — Uganda president Idi Amin on hoiatanud uganda naisi, et kui nad veel palmivad oma juukseid uue moe kohaselt, siis sõjaväepolitseinikud ajavad nende pead paljaks. Naised on Ida-Aafrika linnades suures vaimustuses juustemoest, kus need palmitakse üle pealae väikesteks patsideks ja siis seotakse veel pealaele üheks nutiks. Amin ütles, et ta tahab anda seaduse, mis keelab sellise moe, mis hävitab naiste juures nende loomuliku ilu. Uganda raadio järgi on ka abielumehed kurtnud sellise juuksestiili vastu.

HELSINGI — Soome pank otsustas aprillil alul Soome marka devalveerida kuue portsendiga. Otsus astus jõusse 5. aprillil. Tõeline devalveerimise protsent on siiski 5.7. Ka Rootsi devalveeris oma krooni nädal tagasi kuue protsendiga, mis ilmselt automaatselt sundis ka Soomet sama tegema. Praegu maksab Soomes nelja kuune hindade kontroll. Devalveerimise tõttu muutuvad Soomest eksporteeritavate kaupade hinnad, mida juba kaua on välismaadel asuvad soome toodete esindajad oodanud.

TEHERAN — Soome ehitustöölised ehitavad Iraani pealinna Teherani 3500 korterit. Sellekohane kokkulepe kirjutati alla soome ehitusettevõtte Finn-Iran Contractor Group ja Irani elamuteministeeriumide vahel, kus on ettenähtud 600 miljoni marga suurune töö 63-e 15-korruselise kõrgehituse ehitamiseks. Majad tuleb valmis teha kolme aasta jooksul, ja töödega alustatakse juba eeloleval juunikuul.

PEKING — Hiina ametivõimud on avaldanud, et Hiinas omavat 95% kodanikest kõik inimõigused, 5% olevat aga teisitimõtlejad, kelneid õigusi pole. Nad pole vanglas, vaid võivad vabalt ringi liikuda, on aga ülejäänud 95% valve all. Valvealuste hulka kuuluvad ametivõimude järgi muuhulgas „maaomanikud, rikkad talupojad, halvad elemendid, kontrarevolutsionäärid ja kodanlikud revisionistid". Kuna Hiinal on umbes 800 miljonit kodanikku, siis moodustavad nood 5% elanikkonnast 40 miljonit — kaks korda rohkem kui kogu Põhjamaade elanikkonna.

STOKHOLM — Lätlased on õiendanud „Dagens Nyheteris" ühenduses Tallinnas toimunud maleturniiriga, et esimeseks tulnud Mihhail Tal ei ole mitte Tallinnast ja Eestist pärit, vaid koguni Riiast ja Lätimaalt. Nimele tuleks koguni „s" otsa panna, et temast täisverelist lätlast teha. „Dagens Nyheter" on asja uurides konstateerinud, et Tal ei ole ka Riias „Tals". Ja ka mitte lätlane, kuigi ta esindab Lätit. Isegi mitte venelane, kuigi ta esindab N. Venet. Ta kuulub juudi vähemusse, kuigi ta ei esinda Iisraeli. Nii et ka juudid peaksid õiendama.

Täna on juttu

Venelaste MIG-lennukite õnnestunud seeria

Sakslased panid aluse N. Liidu kuulsaile hävitajalennukeile

Nõukogude Liidu MIG-25 superhävitaja põgenemine Jaapanisse ja lennuki sattumine läänemaailma asjatundjate kätte uurimiseks ja vaatamiseks paljastas venelaste uuema ja seni salapäraseks jäänud lennuki. Nüüd on seda uuritud ja lennuk saadeti lahtivõetuna N. Liitu tagasi. Kuigi lennukit hakati suure huviga uurima ja arvati, et avastatakse kes-teab-mis saladusi, osutus tulemus teatud ulatuses siiski pettumiseks, kuna MIG-25 polnud tehniliselt nii kõrge kvaliteediga kui seda usuti olevat. MIG-lennukid on kogu oma olemasolu kestel olnud läänemaailma spionaazhi-agentuuridele huviobjektideks. Põhjuseks on olnud N. Liidule omane salapärane vaikus, et need erakordsed lennukid on omamoodi teerajajad moodsas lennuasjanduses. Neist oli Jaapanis kätte saadud MIG-25 „Foxbat" viimane liili nõukogude lennutööstuse tasemest tunnistavas ahelas.

MIG-reaktiivhävitaja esimene aste oli MIG-9, mille arendamine algas II maailmasõja ajal. Lennuki esimene mudel tõusis tiibadele kohe pärast sõda. Selle esimese N. Liidu reaktiivlennuki konstrueerisid kindralmajor Artem I. Mikojan ja matemaatik Mihail I. Gurevitsh. (MIG-lühend tulebki kavandajate perekonnanimede esitähtedest), kes said selle eest Stalini auhinna.

On siiski andmeid, et selle ehitamisel mängisid väga olulist osa sõja lõpul N. Liidu kätte jäänud saksa lennukite konstruktorid.

MIG-9 oli siiski ainult algus. Lennuk ei pääsenud kunagi seeriatoodangusse, sest tõeline äss oli sel ajal juba saanud kuju konstruktorite joonestuslaudadel. 1940-ndate aastate lõpul tõusis uus reaktiivhävitaja MIG-15 küllma sõja teravuses oleva Euroopa taevasse ja 1950-aastail hakkas see näitama oma võimeid. Ameeriklastel oli esimesi kontakte õhuvõitluses MIG-15-ga Korea taeva all ja need kontaktid polnud meeldivad.

Ühendriikidel oli sel ajal kasutusel ameerika F-86 Sabre-hävitajad, mida siis peeti maailma parimaiks võitluslennukeiks.

Need võtsid vastu Korea õhuruumis võitlused hiinlaste poolt mehitatud MIG-15-dega.

Juba esimesed võitluskogemused paljastasid MIG-15-st kolme head omadust: need olid kiired, väga kerged ja hämmastavalt painduvad. Ameeriklaste suurimaks südamesooviks oli Korea sõja ajal ükskõik mil viisil ühe sellise lennuki tervelt kättesaamine. Õige jänki zhestiga pakuti sellele lendurile, kes juhiks oma lennuki ameeriklaste kätte 100.000 dollarit tasu.

See lootus täitus 21. sept. 1953, kui Põhja-Korea õhujõudude leitnant Noh Keun Suk lendas MIG-15-ga Lõuna-Koreasse ja palus poliitilist asüüli. Leitnant sai muidugi oma dollarid ja ameeriklased oma MIG-i. Lennukit uuriti põhjalikult, sellega tehti proovilende ja selle järgi polnud lääne asjatundjate ringkondades enam ebaselgust N. Liidu hävitajate ehituskunsti tasemest.

Ainsaks lohutuseks jäi, et N. Liidu lennuki ehituskunsti üheks aluseks olid ilmselt olnud sakslased, kes töötasid sõja lõpul N. Liitu jäänud lennukite konstruktoreina.

MIG-15, mis on veel tänapäevalgi miitme maa õhujõudude teenistuses, sai endale varsti uue järglase. MIG-17 hävitaja tuli N. Liidu õhulaevastiku käsutusse aastal 1953 või vähe hiljem. Jälle oli küsimuses kiirus, manöövrdamise nobedus, ehituse lihtsus, andes eriti tegevusvõimelise hävitaja. Sel korral ameeriklased pakkusid pool miljonit dollarit sellele, kes lennuki üle tooks.

MIG-17 on praegu kasutamisel mitmel pool maailmas ja viimast korda need täitsid võitluslennukite ülesandeid Lähis-Ida taevas Yom Kippuri sõja ajal 1973. aasta oktoobris. Siis küll mõneti iganenuina, aga sobivais olukordades küllaltki ohtlike rünnakhävitajaina.

Mikojani ja Gurevitshi seeria jätkus aastal 1955, kui mitu korda auhinnatud kavandajate grupp esitas oma uue mudeli MIG-19.

See reaktiivhävitaja ületas hääle kiiruse, aga mingil põhjusel seda ei hakatud laiemas ulatuses, nagu kahte eelmist, valmistama.

Mingisugusel läänele täiesti tundmatuks jäänud põhjusel, meldis just see mudel hiinale nii, et sellest hakati valmistama hiinlaste oma varianti, millele anti nimeks Shen-jang.

Mikojan-Gurevitshi kavanduste tõeline täistabamus on N. Liidu Varssavi liidu maade põhihävitaja MIG-21. Sellest lennukist on tehtud mitmeid variante ja see on peamiselt kuulus oma „mänguveski" nimetusega. Kuigi lennuki tüüp ei mõjunud tugevana Lähis-Idas 1967 ja 1973 olnud sõdades, on see siiski asjatundjate arvates hea lennuk. Selle lennukiga peab ainult mõistma lennata ja selleks polnud araablased oma puuduliku treeningu tõttu võimelised. Lisaks said juudid juba enne 1967. aastat oma kätte mõned neist lennukeist, mida siis uuriti ja lennuks prooviti. Sellevastu Põhja-Vietnami lendurid suutsid siiski lennukist kõik välja võtta mis võimalik. Need vähesed korrad kui MIG-id ja ameerika Phantom-hävitajad kontakti võtsid Vietnamis, olid üsna valused ameeriklasile.

Samal ajal MIG-21 tõi pöörde hävitajate võitlustehnikasse. Painduvad oma manöövrites, kiired ja kerged lennukid võisid oskusliku lenduri käes pidada klassikalist õhuvõitlust ja sellest ise siiski sageli võitjana välja tulla.

Just MIG-21-lt saadud kogemuste alusel on Ühendriigid muutnud oma hävitajalennukite ehitust, muutes need kergeiks ja kergesti juhitavaiks.

Kaks viimast MIG-i on olnud üsna suurel määral seni tundmatud läänes. Teatakse, et nii MIG-23 kui ka MIG-25 on siiski lennukid, mille suhtes tuleb olla ettevaatlik ja neid arvestada kui tõsiseid vastaseid. MIG-23 on pööratavate tiibadega üldhävitaja ja Jaapanisse toodud MIG-25 on peamiselt super-hävitaja, mille sooritusvõime on tippklassist.

Lääne asjatundjaid huvitab muidugi see kuidas MIG-25 võib saavutada tähelepandava 3500 km tunnilise kiiruse ja kuidas see võib tõusta üle 30 km kõrgusele. Kõigepealt huvitas lennuki uurijaid, millised on MIG-25 elektroonilised seadeldised.

N. Liit on tunduvalt mahajäänud just elektroonilisel alal, aga MIG-25 uurimine aitas siingi selgusele jõuda, kui kaugele on sel alal jõutud.

Mikojan-Gurevitshi konstruktsioonid on leidnud sõjaajaloos kindla koha. Nende plaanitsuslaua juures on siiani läinud valmistamisele seitsme hävitaja plaanid ja neist ainult üks, MIG-19 on olnud ebaõnnestunud. Selle kõrval teised tüübid on olnud eranditult tähelepandavad, mõned koguni lennuasjanduses revolutsioonilised.

See tõsiasi, et N. Liidu lennuväe tipprelv MIG-25 oli Jaapani ja läänemaailma ametivõimude ja asjatundjate käes uurida, ei saa jääda muidugi mõju avaldamata N. Liidu hävitajatoodangu uuele tulevikku suunatavale plaanitsemisele. Kui MIG-25 saladus on nüüd lahendatud, siis on juba tõusnud küsimus, milline on MIG-27?

Ühendriikides algab energia kokkuhoid

President Carter hoiatas energia raiskamise eest

WASHINGTON — Ühendriikide president Jimmy Carter käsitas möödunud esmaspäeval peetud kõnes energia säästmise küsimusi ja toonitas, et ameeriklased peavad leidma võimalusi energia säästmiseks kui nad ei taha vastu minna tohutule katastroofile. President märkis, et Ühendriikides raisatakse energiat tunduvalt rohkem kui kusagil mujal maailmas, kaasaarvatud sellised suured tööstusriigid nagu Jaapan, Lääne-Saksamaa ja Rootsi.

Jimmy Carter ütles, et kui ameeriklased ei suuda oma energia vajadusi piirata, siis tuleb neil arvestada majandusliku, sotsiaalse ja poliitilise kriisiga, mis ähvardab Ühendriikide vabu institutsioone.

President kinnitas, et Ühendriikide rahvas peab hakkama koheselt tegema ettevalmistusi selle hädaohu vastu võitlemiseks,

milleks ta esitas kümme põhilist printsiipi, mis saadetakse kiiremas korras Kongressile kinnitamiseks.

Uue energiapoliitika nurgakivits on õli tarviduse vähendamine ja olemasolevate õlivarude säilitamine. Samuti tuleks tulevikus panna suuremat rõhku kivisöe kasutamisele ning petrooleumi strateegilise reservi soetamisele.

President rõhutas eriti, et uus energiapoliitika peab olema õiglane ning ohvreid peavad tooma kõik piirkonnad, kõik ühiskonnaklassid ja kõik huvigrupid.

Energia produtseerijatega tuleb käituda õiglaselt kuid õlikompaniidele ei anta võimalusi suurte profiitide lõikamiseks.

Presidendi plaanide kohaselt hakatakse tulevikus suuretelt tugevate mootoritega varustatud autodelt võtma erimaksu, mis võib tõusta kuni 2500 dollarini. Samal ajal maksetakse väikeste autode omanikele preemiaid kuni 350 dollari ulatuses.

MÜÜA

KASEKÄSNA

Küsida Andy, tel. 416/259-6892
Aadress: 34, 36th St. Toronto, Ont. M8W 3K9

Rahvusliku südame puudujäägid

Toora Kolla, see punase habemega Eestimaa mees, oli juba mitmel veebruarikuul aktusekõnesid kuulates jõudnud veendumusele, et muidu head jutumehed, aga ikka lasevad märgist mööda. Mitte keegi ei sihi oma sõnu rahvusliku tunde nabakümnesse ja tulemus on selline leige tunnetus, millest ei jätku valmustust mõneks nädalakski, rääkimata veel, et süda seisaks see ja käsi annetuseks helde järgmise veebruarini.

Olles rahvuslikult mõtlev, oli ta igal jaanuarikuul lasknud oma silmad üle meie ühiskonna kõrgemate tippude käia, tagamõttega, kes võiks olla järgmiseks tulemäeks, tundeid plahvatama panevaks jõuks. Aga meie vaimne maapind on tasane nagu meie kodumaagi ei omanud silmapaistvaid tippe, ehkki seal Läti piiri lähedal olevat mõned ümarad maapinna vormid olnud, aga Kolla polnud jõudnud veel kodumaad nii põhjalikult uurida, sest enne tuli tal põgeneda.

Toora Kolla on eesti raamatu sõber ja otsib vaimutoitu eesti kirjandusest. Mitte just selleks, et vaim end rammusaks sööks, vaid et leida pidet kus saaks hukkamõistmisega kirjandusele kintsu karata. Kus meie aule ja heale nimele mõni värsivalaja või sõnaseadja on kahtlasi keerdkäike andnud, misläbi nagu polekski kuldne aeg olnud päris ehtsast kullast. Veidi valutava enesetundega võttis ta Betti Alveri värsikogu kätte, sest luuletaja elab ju kodumaal ja mine tea kuidas mõni sõber võib asjale reageerida. Kui ta aga luges luuletust „Mina ise" kargas idee ta alateadvuse otsingul olevasse teadvusse: „Mina ise pean seekord kõne pidama! Pean näitama kuidas nabakümnesse lasud lähevad!"

Saanud sellise idee, hakkas talle luuletaja looming meeldimagi, unustades hoopis, et mitte siin, vaid kodumaa tähistati hiljuti poetessi 70. sünnipäeva.

Kolla luges kogu lõpuni ja sai sellest veel mitu head ideed, mis laiendatult sobisid uue kavatsetava kõne raamkavasse. Kui ta luges värssi, et kateedrist hullupalati on ainult väike samm, hakkas ta isegi oma julges sammus kahtlema, et mis siis pärast kateedris käimist võib talle juhtuda? Aga kõige teemaks oli ikkagi mina ise motiiv, mis andis hästi mitmusse viia: meil on uhked karukered, kuklad kuldikarvased!

Juba paar nädalat oli ta harjutanud peegli ees lugemist, teksti ümber teinud, kustutanud ja muutnud ning hakkas nagu rahule jääma oma tööga ehk peenemas mõistes loominguga. Aga siis rabas teda ehmatus otse kangeks: aga mitte keegi ei teagi, et see kõne on juba valmis! Oleks lugejakiri, siis on palju lihtsam, saada ainult toimetajale, tavaliselt kahele lehele korraga, küll üks selle ikka avaldab. Nüüd on kõne valmis aga pole pulti, pole kuulajaid ega teagi kuidas eesmärgini jõuda.

Tuli siis meelde mees, kes mõnikord on seltskondlikus elus natuke kaasa teinud. Kui õieti temale sellest meistritööst vihjata? Eks kõnelejatega on alati olnud raskusi, pole neid kerge leida ja kaugelt toomine on kulukas. Mis mõistab üks tavaline kõneleja rahvale rääkida, kõik lubadused kodumaale tagasiminekust on ammu tehtud, aga vankadele pole ikka veel suudetud särki pükstesse peksta. Ainus asi oleks siis omade asju klaarida ja üksmeelt õhutada.

Sai siis Krlhkrähkeri Sassiga kokku, päris saiapoe ukse ees. Üks iisraeli moodi mees ootas ka seal tuisuhoo möödumist. Kolla viis keerutamisi jutu sündmuse juurde ja juhtis jutu kõneleja leidmisele. Kui asi peaks olema erokordselt lootusetu, siis andis mõista:

„Ega selle leidmisega kerge pole. Palju on puutunud kokku kodumaalt tulnud inimestega. Neid meie ei tohi enam seesugusele aukohale lasta."

Sass oli samal arvamisel:

„Noh jah, kuidas sa teda saad tõsiselt võtta, kui ise käis kodumaa piinamas."

Kolla juhtis oma juttu edasi:

„Kui sa oled kuulnud, et nad seal suures raskuses on, eks nad pöördugu minu poole. Ma pidasin kord isegi pritsimeeste pidul kõne ja see nõudis palju asjatundlikumat asjale, sel korral tulele, lähenemist. Olen ammugi mõtelnud, et rahvale tuleks sel puhul suur isamaalik tunne sisendada, mis terveks aastaks südame sooja hoiaks."

„Ma võin sellest juhatusele rääkida. Ehk saavad oma kõneleja mure niiviisi ära", ütles Sass.

„Damn weather to-day", ütles juudisoost mees, otsekui nende kokkuleppe tunnistajaks olles.

Kolla valmistab nüüd kõnet veelgi paremaks. Laenab mitmest allikast tulist laavat ja kujutab juba ette kuidas ta sõnad kõigi südameisse nabakümneliste tulemustega laksatavad. Ta kuuleb juba hindavaid ja tunnustavaid hääli:

„See oli mees tänavalt, kes meie kõigi südamed pidurüüsse pani!"

JUTU JUKS.

Nalja

Poola kardinal saab lõppeks Moskvast loa, et ta võib uue kiriku ehitada. Loal on aga juures tingimus: kirik tuleb nimetada „Püha Leonid Brezhnevi kirikuks".

Varssavis peetakse natukene aru, siis saadetakse kiri Moskvasse:

„Ettepanekuga nõus. Palume võimalikult peatselt saata Püha Leonidi maised jäänused kiriku alla matmiseks."

VABA EESTLANE

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul .... $8.—
esiküljel $3.50
tagaküljel $3.25

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„Vaba Eestlases" ilmunud Tommy Tomsoni fotosid saab tellida talitusest või tel.: 423-4558 ja 461-6916.

TEADMISEKS

Et anda võimalusi kindlatel kellaaegadel „EESTI KODU" korteritega ja ilusa ümbrusega tutvumiseks, on edaspidi

igal teisipäevadel ja neljapäevadel kella 3—6 p.l. ning laupäevadel ja pühapäevadel kella 1—5 p.l.

EAK esindaja kohapeal, et näidata kortereid ja anda tarvilikke seletusi.

EESTI ABISTAMISKOMITEE JUHATUS